

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XVI. / ŠTEVILKA 12

CELOVEC, DNE 24. MARCA 1966

CENA 2.— ŠILINGA

Prizori iz Nemčije

Zapadna Nemčija je v očeh premnogih gospodarski paradiz. Daleč naokrog v njeni sosesčini sanjajo o bogatih zaslužkih, o sijajnem življenju, o krasnih izgledih. Poslušajmo, kaj pravi o DM-raju avstrijsko glasilo katoliških delavcev »Neuer Arbeiter«:

Na glavnem kolodvoru nekega nemškega velenista: Iz ravnokar došlega vlaka izstopajo potniki. Prvo, kar se sliši: ravnokar izklicujejo v italijanščini vlak, ki bo odpeljal proti jugu. Mnogo napisov je v raznih jezikih — ne toliko zaradi potnikov kot pa zaradi sezonskih delavcev, ki jih najdeš na kolodvoru.

Vstopiš v malo lokalno železnico. Mož za teboj ima zavojček poleg sebe, zavrt v grški časopis. Moža nasproti tebe bereta v turskem časopisu. To niso izletniki, marveč sezonski delavci.

Kar je Hitler dosegel samo s silo po krvi in solzah, to se po dvajsetih letih ponavlja prostovoljno: polovica Evrope dela za Nemčijo. — Sicer pa ne smemo pozabiti: taisto sliko nudi tudi švica in pravilno je treba reči: ubogi so našli in sprejeli delo pri »bogatih stricih«.

Pa je to bogastvo trajno? Povsod samo to vprašujejo. Veliki časopisi prinašajo borzna poročila dnevno in prvi strani. Vse beleži največ padanje in porast borznih tečajev, posebno pozorno zasledujejo padanje vrednosti posameznih delnic. Vsak se boji: tako ne more dolgo iti. In vsak enako reagira na to: če le mogoče odtrgati še kosček te pogače.

Prizor iz tovarne: Da so zamogli zvišati prodajo zadnjih osmih let za 40 odstotkov, so morali podražiti izdatke za celih 140 odstotkov. V istem času je narastel brutto-dobiček za 80 odstotkov, privatni izdatki pa za 120 od sto. To je povsem nezdrav pojav. Sicer to vedo, a kaj si hočejo pomagati? Tovarne povišanje cen sploh ne javljajo več, marveč jih enostavno vpišejo v račune. Tarife rastejo: pošta je dražja, železnica — vlada sicer poziva k štednji, a sama ne zna dati nobenega prepričujočega vzgleda. Sicer živijo v gospodarskem čudežu, a nihče tega ni vesel, ker nihče ne ve: kako dolgo še?

Avstrijec je še vedno presenečen vsled nizkih cen v Zapadni Nemčiji: ker so avtomobili, radio-aparati, foto- in televizijski aparati res poceni. Ker zamore kupiti igračko iz plastike za borih dvajset šilingov. Tako dolgo ga Nemčija fascinira, dokler ne mora tam sam živeti. Potem šele opazi, da je železnica bistveno dražja kot v Avstriji in da bo še dražja. V cestni železnici plača skoraj 4 šilinge. Potem začne računati: kilogram telečjega mesa stane skoraj 100 šilingov — in to v trgovini z nizkimi cenami — svinjsko, goveje, mleko, kruh — vse je mnogo dražje kot pri nas. Res je, tudi plače so višje, vendar ne preostane mnogo, ker so stanovanja zelo draga in izplačujejo tam ne 14 marveč samo 12 plač.

Res je, gospodarski čudež še vedno cveti. Stavbe so vedno bolj reprezentativne, lepe pa brezokusne, in vsak načrt na solidne in drage. Najdražje je komaj dobro. To velja skozi tudi za stavbe katoliških ustanov. A nihče se v tej koži ne počuti srečnega. München se poteguje za olimpijske igre in računa s podporo vlade v Bonnu. Proti igram pa se oglašajo tisti, ki so jih zagovarjali na Dunaju, in zahtevajo štednjo.

Pri tem pa je najbolj boleče dejstvo, da se skoro nihče ne zmeni za opomine vidnih političnih osebnosti. Kanceler Erhard je pozval nemški narod, naj zagotovi marki stabilnost s podaljšanjem delovnega časa za 1 uro tedensko. Ob blagostanju, ki vlada trenutno v Nemčiji, vsi slepo plešejo okoli zlatega teleta. Vendar Erhardovih izjav nihče noče jemati resno. O kakem podaljš-

0 pogajanjih na Dunaju

Razgovori za sestavo nove avstrijske vlade napredujejo

Že v prvih treh urah vladnih pogajanj pretekli petek so se izkristalizirali glavni obrisi obeh velikih strank. Avstrijska ljudska stranka hoče težišče vladnih in koalicijskih političnih odločitev prenesti v parlament, po možnosti izdelati podroben vladni program kot podlago bodočega sodelovanja, noče pa skleniti za prihodnjo vladno dobo nobenega koalicijskega pakta. Na drugi strani pa hočejo socialisti razširitev pravice kontrole parlamenta in reformirati delovni postopek državnega zbora.

Iz previdnih izjav obeh strani lahko sklepamo, da trenutno ne obstoje nobeni načelni ugovori proti načrtu, ki predvideva, naj bi delo zakonodaje odslej prepustili izključno parlamentu in njegovim odborom. Po dosedanjem koalicijskem paktu so morali v ministrskem svetu soglasno sprejete vladne predloge poslanci Avstrijske ljudske stranke in Socialistične stranke uzakoniti brez bistvenih sprememb.

Pri vladnih pogajanjih so navzoči za Avstrijsko ljudsko stranko: zvezni kanceler dr. Josef Klaus, predsednik državnega zbora dr. Maleta in glavni tajnik te stranke dr. Withalm; Socialistično stranko pa zastopajo: podkanceler dr. Bruno Pittermann, zunanji minister dr. Bruno Kreisky in na-

mestnik štajerskega deželnega glavarja dr. Schachner-Blazizek.

V obeh strankah so izjavili, da so potekala pogajanja pretekli petek popoldne prav v ugodnem ozračju. Posebno dobro so se razumeli v dialogu: dr. Pittermann se je dobro skladal z dr. Maletom, dr. Kreisky z dr. Withalmom in zvezni kanceler dr. Klaus s štajerskim namestnikom deželnega glavarja dr. Schachnerjem-Blazizekom.

O osebnih vprašanjih, kakor zagotavlja jo na merodajnem mestu, so govorili le mimogrede. Socialisti so glede nameravanega prenosa glavnega dela v parlament mnenja, da bi morala imeti vsaka od obeh strank dve moštvi: 1. bolj izkušeni politiki in parlamentarci naj bi zastopali interese

Adenauer poziva k slogi

Politični testament: Sovjetska zveza je postala miroljubna dežela

V začetku zborovanja vladajoče Krščansko demokratske stranke je iznesel nekdanji zvezni kanceler dr. Adenauer v ponedeljek svoj politični testament: V svojem obširnem govoru je najprej pozval evropske narode k politični slogi, nato pa je imel za Sovjetsko zvezo nenavadno prijazne besede.

Bivši kanceler dr. Adenauer, ki je bil dolgo leta strupeno in ostro kritiziral Sovjetsko zvezo, je v svojem ponedeljkovem govoru izjavil, da je treba Sovjetsko zvezo odslej uvrščati med miroljubne dežele. Med neprijaznim mrmranjem 577 zastopnikov Krščanske demokratske stranke na zborovanju je Adenauer izjavil:

»Dokaz za željo Sovjetske zveze po miru je bilo posredovanje v vojni med Indijo in Pakistanom. Bilo je to veliko dejanje, ki ga naši časopisi niso uvaževali. Mi Nemci, ne smemo pozabiti kakšno trpljenje smo prizadejali ruskemu narodu: petnajst mili-

jonov težko ranjenih, ki še živijo, in ki jih najdemo v vsaki družini.«

Nepričakovani Adenauerjev preobrat je močno presenetil.

90-letni veliki nemški državnik je na tem zborovanju Krščansko demokratske stranke prepustil svoje predsedstvo v druge roke. Sam pa bo odslej ostal častni predsednik stranke. Njegov naslednik — kljub Adenauerjevi nenaklonjenosti — je postal sedanji zvezni kanceler prof. Ludwig Erhard, tega namestnik pa predsednik frakcije in »bodoči mož« Krščansko demokratske stranke Rainer Barzel.

O krizi Organizacije severnoatlantskega pakta pa je dr. Konrad Adenauer dejal, da bi se mogla ta izgladiti samo s pogajanjem; z običajnimi sklepi to ne bo možno rešiti. Pri svojih pogovorih ob priliki obiska pri francoskem predsedniku generalu Charlu de Gaullu, pred štirinajstimi dnevi v Parizu je imel vtis, da bi se lahko našla rešitev, ki bi zadovoljila obe prizadeti strani.

Afrika se usmerja na Zahod

Avstrija gradi središče za poklicno izobrazbo

Vladne spremembe, ki so se izvršile v Afriki v bližnji preteklosti, so približale države na tej celini zahodnemu svetu. To sta izjavila minister za razvoj Zgornje Volte Daniba in politični državni tajnik v zunanem ministrstvu dr. Ilboudo na neki tiskovni konferenci na Dunaju.

Rdeča Kitajska povezuje delo svojih gospodarskih izvedencev v Afriki s subverzivno (prevratno) dejavnostjo. »Njej ne gre za resnično blaginjo držav v razvoju, marveč samo goji upanje, da bi uspela v teh deželah,« je dobesedno dejal minister Daniba.

Najmanj vpliva je dosegel komunizem v deželah z močnim poljedelstvom, v katerih se je ohranil tradicionalni milje (okoliš). Prav na teh ozemljih je bila pomoč Za-

šanju delovnega roka, in če tudi samo za eno uro tedensko, nihče noče kaj slišati.

To je Zapadna Nemčija 1966. Ali je to v resnici? Ne! To je samo par vtisov, par trenutnih posnetkov. A občutek, da se bodo zapadno-nemške prilike spremenile, vedno bolj narašča.

stranke in volivcev; 2. bolj izkušeni upravni strokovnjaki pa naj bi vršili delo v vladi.

Iz tega se da sklepati, da nameravajo socialisti poslati v prihodnjo Klausovo vlado sedanjega ministra dr. Bruna Kreiskega kot podkancelerja in ne več predsednika Socialistične stranke dr. Pittermanna. Pri taki menjavi, pa naj bi dr. Pittermann, kot poslededeči načelnik kluba, moč socialistov v državnem zboru odločilno pojačil.

Vprašanje pa je, če bo zunanji minister dr. Bruno Kreisky pripravljen zapustiti svoje mesto, to je zunanje ministrstvo in prevzeti skupaj s posli podkancelerja tudi one vodje sekcije IV (podržavljena podjetja). Na merodajnem mestu so bolj prepričani, da bi prevzel dr. Kreisky hkrati mesto podkancelerja in zunanjega ministra, medtem ko bi prišla potem sekcija IV., to je podržavljena podjetja v roke Avstrijske ljudske stranke.

Kakor izgleda pa Avstrijska ljudska stranka ne kaže preveč zanimanja prevzeti to važno gospodarsko vejo. V tej zvezi omenjajo, da bi nujna ozdravitev nekaterih podržavljenih podjetij zahtevala prevelike žrtve.

Tudi personalni odbor ministrstva za podržavljena podjetja omenja v neki resoluciji možnost spremembe na tem področju. Nameščenci tega važnega podržavljenega gospodarskega področja so mnenja, da je možno ohraniti obstanek tega le z osebno povezavo, strokovnim znanjem, veseljem do dela in zmogljivostjo. Zato naj bi udeleženci pogajanj ukrepali o spremembah tega ministrstva za podržavljena podjetja le po stvarnih vidikih in dobro premišljenih načrtih.

Prvi konkretni vladni predlogi

Pri pogajanjih o sestavi nove vlade se je pokazala v ponedeljek že bolj jasna slika, ko je kanceler dr. Klaus predložil socialističnim zastopnikom pismene predloge Avstrijske ljudske stranke.

Pogajanja, ki so se začela v ponedeljek ob 10. uri dopoldne, so prekinili že ob 10.20 za tričetrt ure in so jih vodili potem do 13. ure dalje. Ob 17. uri sta se obe zastopstvi zopet sešli in konferirali do 19.30.

Predmet posvetovanj so bili v ponedeljek predlogi Avstrijske ljudske stranke, ki se bavijo z odnosi med vlado in parlamentom, kakor tudi z vladno izjavo. Pri tem so obravnavali tudi različna pristojna vprašanja.

Ker se je v torek dopoldne sestal ministrijski svet na svojo običajno sejo, so se pogajanja začela šele ob 17. uri popoldne in so trajala do 20. ure zvečer.

V sredo so se zastopniki obeh strank zopet sestali dopoldne in popoldne na šesturno posvetovanje.

V četrtek ni bilo nobenih vladnih posvetovanj, ker sta obe stranki vsaka zase obravnavali svoja notranja vprašanja. Danes v petek pa se bodo pogajanja nadaljevala.

Sporazum o prepustnicah v Berlinu

V ponedeljek minulega tedna so v Vzhodnem Berlinu podpisali nov sporazum, ki dopušča prebivalcem Zahodnega Berlina, da smejo obiskati svoje sorodnike v Vzhodnem Berlinu, in sicer od 7. do 20. aprila, to je v velikonočnem času, in pa od 23. maja do 5. junija, to je v binkoštni dobi.

To je že sedmi tak sporazum od leta 1963 do danes. Pogajanja za sedanji sporazum so bila dolga in težavna. Poveljniki treh zahodnih velesil v Berlinu so izdali skupno izjavo, v kateri izražajo zadovoljstvo, da je prišlo do sporazuma.

Belgija ima novo vlado

Po daljši krizi je Belgija v soboto, 19. 3., dobila novo vlado, ki jo je sestavila koalicija krščanskih socialistov in liberalcev. Kot so uradno sporočili iz Bruslja, je nova vlada ministrskega predsednika krščanskega socialista Paula Boeynantsa v torek prisegla kralju Baudouinu.

Novi zunanji minister, Spaakov naslednik, je postal Pierre Harmel, nekdanji ministrijski predsednik koalicije med krščanskimi socialisti. Novo vlado sestavlja štirinajst (14) krščanskih socialistov in devet (9) liberalcev.

Politični teden

Po svetu . . .

VELIKA BRITANIJA IZDALA BELO KNJIGO O OBRAMBI

Britanska vlada je izdala Belo knjigo o obrambi. Dogodki ob izidu te knjige upravičujejo dramatične vzdevke, s katerimi jih je opisal in označil tisk, saj sodijo mednje odstop ministra za mornarico in prvega lorda admiralitete, hrupni besedni dvoboji v parlamentu, žalostinke za izgubljeno nekdanjo pomorsko slavo in žolčno razpravljanje v javnosti, ki se še ni poleglo. Kate-re odločitve vsebuje Bela knjiga o obrambi?

Najvažnejša odločitev je ta, da Velika Britanija ne bo kupila nove, sodobne letalonosilke. Sedanje štiri letalonosilke posebnosti »Ark Royal« (43.000 ton), ki jo bodo za trideset milijonov funtov predelali, bodo morale vzdržati do leta 1975. Potem bodo njih vlogo prevzela letala, ki bodo vzletavala z oporišč v Veliki Britaniji, na Srednjem vzhodu in v Aziji. Okoli leta 1975 bodo že letala v zraku angleško-francoska letala s pomicnimi krili, ki bodo tvorila jedro nove udarne bombniške sile.

Dotlej pa bodo izpolnila vrzel letala tipa F-111, ki jih bo Velika Britanija kupila v Združenih državah Amerike. Deset jih je naročila takoj, štirideset pa jih bo aprila prihodnje leto. Skrajni doseg teh letal bo nad 6000 kilometrov, največja hitrost okoli 2200 kilometrov na uro in cena 2,5 milijona funtov za letalo.

Udarne atomsko silo bodo dopolnjevali bombniki tipa »V« dokler jih ne bodo ob koncu tega desetletja nadomestile štiri atomske podmornice, vsaka s šestnajstimi izstrelki Polaris in štiri atomske podmornice s torpedi. Te podmornice naj bi bile zastraževalni odgovor sovražniku.

Velika Britanija tudi ne bo zmanjšala števila svojih čet v Zahodni Nemčiji, toda le v primeru, če bo lahko rešila finančne težave. Londonska vlada je že nekajkrat izjavila Bonnu in drugim zaveznikom Organizacije severnoatlantskega pakta, da ne zmore sama prenašati tako velikih obrambnih izdatkov v tujini, posebno še v Nemčiji, če ji ne bodo priskočili na pomoč. Doslej Zahodna Nemčija še ni pokazala dovolj razumevanja za britanske težave.

V Sredozemlju bo Velika Britanija skrbela oporišče na Cipru in Malti. Toda posadka v Gibraltarju z letališčem, doki in drugimi napravami vred bo ostala nedotaknjena. Pač pa se bo Velika Britanija leta 1968 umaknila iz oporišča Adena in okrepila nadomestnega pri Bahreinu v Perzijskem zalivu.

Na Daljnem vzhodu se v politiki vzhodno od Sueza ni nič bistvenega spremenilo. V Beli knjigi je sicer rečeno, da bo Velika Britanija, brž ko ji bodo razmere dovolile, zmanjšala število svojih vojaških sil v Aziji, toda obdržala bo oporišča v Maleziji in Singapuru, dokler bodo prizadete vlade soglasne. Za vsak primer se je Velika Britanija začela pogajati z Avstralijo za zgraditev vojaškega oporišča na severni ali zahodni avstralski obali. To je povezano z anglo-ameriškimi načrti o ustanovitvi oporišč v Indijskem oceanu in Avstraliji, ki naj bi omogočila anglo-ameriško vojaško navzočnost v tem delu sveta, čeravno bi druga oporišča odpovedala.

V Beli knjigi je tudi zapisano, da bo Velika Britanija odpoklicala svoje čete iz Britanske Gvajane in južnoafriških oze-melj.

ITALIJA IN NATO

Italijanski ministr. predsednik Aldo Moro je pretekli teden v parlamentu med drugim zavzel tudi stališče do Organizacije severnoatlantskega pakta. Pri tem je pojasnil znano italijansko stališče, da Atlant-ska zveza in zahodno povezovanje predstavljata element varnosti sil svetovnega ravnotežja.

Ministrski predsednik Aldo Moro se je v svojem sklepnem govoru izognil sleherni polemiki s francoskim predsednikom de Gaullem, je pa kljub temu posredno grajal francosko politiko, ko je opozoril na nevarnosti pred nacionalističnimi stališči in ustanavljanjem večjega števila središč z jedrsko silo.

Aldo Moro se je potem zavzel za politiko odprtih vrat do Francije. Dejal je, da bo Italija storila vse, kar je v njeni moči, da bi ohranila dobre in prijateljske stike s to deželo. Dejal je tudi, da bo Italija sa-

mo v skupnosti z atlantskimi zavezniki odločala o vprašanju obnove Organizacije severnoatlantskega pakta in da se bo zavzela za izboljšanje njegove sestave in za njegov razvoj v enakopravno gospodarsko in politično skupnost.

Italijanski premier je še poudaril, da bo Italija brez oklevanja sprožila svoje ustvarjalno stališče v ustreznem atlantskem ustroju.

SESTANEK MINISTROV ZAHODNOEVROPSKE ZVEZE

Minuli teden se je sestal ministrski svet Zahodnoevropske zveze pod predsedstvom britanskega zunanjega ministra Stewarta. Glavni predmet posvetovanj je bila kriza, ki jo je Francija povzročila v Organizaciji severnoatlantskega pakta (NATO).

Britanski minister je izjavil ob tej priliki, da mora Atlant-ska zveza še nadalje obstajati in ohraniti sedanjo obrambno strukturo. Britanska vlada, je dejal Stewart, skuša s drugimi zavezniki pripraviti skupen odgovor na francosko spomenico. Britanski zunanji minister je bil mnenja, da francoski sklep o omiku francoskih čet iz poveljstva Organizacije severnoatlantskega pakta krši obveznosti, ki so jih prevzele članice na londonski konferenci oktobra leta 1954. Na podlagi tega sporazuma so bile vse oborožene sile držav Atlant-ske zveze (NATO) v Evropi podrejene poveljstvu NATO z izjemo tistih, glede katerih je Organizacija severnoatlantskega pakta priznala, da je bolje, da ostanejo pod narodnim poveljstvom. Stewart je dejal, da je treba posledice francoskega sklepa podrobno obravnavati v NATO in tudi v Zahodnoevropski zvezi. Pripomnil je, da so obveznosti, ki izhajajo iz bruseljske pogodbe še zmerom veljavne za več let in so v nekem smislu še bolj obvezne kakor obveznosti NATO.

Nizozemski zunanji minister Luns je izjavil, da se strinja s stališčem britanskega ministra. Zahodnonemški zunanji minister Schröder pa je dejal, da bonnska vlada skrbno sledi razvoju v Organizaciji severnoatlantskega pakta. Tudi luksemburški in belgijski predstavniki sta podprla stališče drugih delegatov.

Med razpravo o odnosih Vzhod-Zahod je bonnski minister Schröder govoril o zahtevi vzhodnonemške vlade za sprejem Vzhodne Nemčije v Organizacijo združenih narodov (OZN), medtem ko je britanski zunanji minister Stewart poročal o potovanju premiera Wilsona v Moskvo in pa o Južni Rodeziji.

Svet ministrov Zahodnoevropske zveze se sestane vsake tri mesece in se je udeležu-

jejo predstavniki Velike Britanije ter šest držav Evropske gospodarske skupnosti. Zadnja seja v Londonu je bila januarja 1964. Tedaj je francosko zastopstvo vodil zunanji minister Couve de Murville. Tokrat pa jo zastopa državni tajnik Broglie.

K besedi so se oglasili tudi zastopnik italijanskega zunanjega ministra Lupis, belgijski stalni predstavnik Van de Bosch. Francoski državni tajnik Broglie je izjavil, da Francija želi hkrati menjati strukturo Organizacije severnoatlantskega pakta in ohraniti zavezništvo.

Zastopnik Italije Lupis se je skliceval na izjave predsednika vlade Mora (pišemo na drugem mestu), ki je poudaril, da je temelj italijanske politike zvestoba do Atlant-skega pakta z vsemi političnimi in vojaškimi obveznostmi in tudi povezovanja (intergracije). Lupis je tudi govoril o razorožitveni konferenci v Ženevi. Dejal je, da daje sovjetska delegacija v Ženevi vtis, da noče zapreti vrata za nadaljnji razvoj, kar se tiče sporazumevanja proti širjenju atomskega orožja.

Na sejah Zahodnoevropske zveze so govorili o Kongu, britanski zunanji minister Stewart o Gani, italijanski zastopnik Lupis pa o nedavni tritelinski konferenci v Havani.

VELIKA BRITANIJA O POGAJANJH Z EWG (EGS)

Britanski zunanji minister Stewart je te dni v Londonu izjavil, da je britanska vlada pripravljena se pogajati za vstop Velike Britanije v Evropsko gospodarsko skupnost s pogojem, da se ščitijo življenjske koristi Velike Britanije. Še preden pa bi se začela pogajanja z Evropsko gospodarsko skupnostjo (EWG-EGS), pa bi se morala temeljito posvetovati s članicami Evropskega združenja za svobodno trgovino (EFTA) in upoštevati Commonwealth ter britanske probleme, zlasti še kmetijstvo in življenjske stroške.

IDEJNA SPREMEMBA V GANI

Novi vodja ganske države general Ankrah je v sredo preteklega tedna izjavil novinarjem iz vsega sveta, da je strmo glavljeni predsednik Kwame Nkrumah poskušal napraviti iz Gane socialistično državo. To je sedaj propadlo in novi režim mora iti druga pota. Prav zaradi tega je bilo nujno, da so morali zapustiti državo sovjetski in kitajski inženirji ter strokovnjaki. Po vedati pa moram, je dejal general Ankrah, da nismo niti proti Sovjetski zvezi niti proti rdeči Kitajski.

General Ankrah je nadalje izjavil pred zbranimi novinarji, da želi Gana trdne odnose z Združenimi državami Amerike, in Veliko Britanijo. Upamo na pomoč s strani Združenih držav, Velike Britanije, Zahodne Nemčije in tudi Sovjetske zveze.

. . . in pri nas v Avstriji

ŠTUDIJSKA REFORMA APRILA LETOS

O splošnem visokošolskem študijskem zakonu, osnova za visokošolsko reformo, naj bi razpravljali v ministrskem svetu že aprila letos. V ta namen se je sestal večeraj, to je v četrtek, na Dunaju svet za visokošolska vprašanja, da bi izdelali dokončno formulacijo.

V osnutku so že uvodoma zasidrani med drugim svoboda znanosti in njih naukov, povezovanje raziskovanj in naukov, učna svoboda in visokošolska avtonomija.

KLAUS POTUJE NA VZHOD

Avstrija ne bo v vprašanju združitve obeh Nemčij podvzela nobene lastne pobude, je izjavil te dni zvezni kancler dr. Josef Klaus v nekem intervjuju za nemški radio. Povalu pa, da naj posreduje v tej smeri, bi se Avstrija rada odzvala. Stremljenje avstrijske politike po ravnotežju v Evropi, bo gotovo pozitivno vplivalo na odnose Zvezne nemške republike do držav vzhodnega bloka. Zvezni kancler dr. Josef Klaus je izjavil dalje, da namerava v prihodnjih mesecih obiskati Romunijo in Poljsko, da bi na ta način vrnil obiske državnih iz teh dežel.

MALE VOLITVE V PRIHODNJIH LETIH

Na tajništvih avstrijskih strank že sedaj pripravljajo vse potrebno za bodoče, tako imenovane »male volitve«. Prihodnji volilni rok na Dunaju je zabeležen v kole-

darju: dne 21. aprila bo volilo v zveznem glavnem mestu okoli 50.000 volilnih upravičencev svoje mandatarje (pooblaščenke) v osebna zastopstva. V jeseni leta 1969 bodo na Dunaju in na Nižjem Avstrijskem volili svoja deželna zbora. Občinske volitve bodo leta 1970 v Nižji Avstriji.

Najbolj zgodnji rok volitev novih občinskih svetnikov izkazuje Gradiščanska, kjer bodo šli na volišče novembra 1967. leta, medtem ko so določene volitve v deželni zbor in volitve v kmetijsko zbornico v tej najvzhodnejši zvezni deželi spomladi leta 1968.

Obsežen volilni koledar imajo tudi druge avstrijske zvezne dežele. Tako bodo v Gradcu občinske volitve leta 1968, medtem ko bo zvezna dežela Štajerska volila svoje zastopnike v deželni zbor marca leta 1970, mesec kasneje bodo prav tam občinske volitve z izjemo mesta Gradca.

Pri nas na Koroškem bodo leta 1967 volitve občinskih svetnikov v Celovcu, a 1970. leta so določene deželnozbornske in občinske volitve razen glavnega mesta Celovca.

445 zgornjeavstrijskih občin bo volilo svoja zastopstva v oktobru 1967. Prav tako v istem mesecu so določene deželnozbornske volitve. Občinske volitve v mestu Salzburgu bodo v jeseni leta 1967.

Leta 1968 bodo volili v vseh tirolskih občinah, z izjemo mesta Innsbrucka. Oktobra leta 1970 pa imajo na Tirolskem v načrtu volitve v deželni zbor, medtem ko bo mesto Innsbruck volilo svoje mandatarje (pooblaščenke) v občinski svet.

SLOVENC

doma in po svetu

Mati Terezija Hanželič 90-letnica

V Rimu je 19. februarja praznovala 90-letnico svojega življenja č. mati Terezija Hanželič, dolgoletna vrhovna predstojnica kongregacije slov. šolskih sester.

Jubilantka se je rodila 19. februarja leta 1876 v vasi Hardek pri Ormožu. Ljudsko šolo je obiskovala v domačem kraju, učiteljske pa pri šolskih sestrah v Mariboru. Po maturi se je odločila za samostansko življenje. Redovno obleko je sprejela 15. avgusta 1899.

Po noviciatu je bila nastavljena kot učiteljica v zavodu šolskih sester v Tomaju, a je bila že po nekaj tednih prestavljena v Marijanišče v Ljubljani. Na ta zavod je bilo nato vezanih 28 let njenega vsestranskega udejstvovanja, zlasti še po izvolitvi dotedanje marijaniške predstojnice s. Ljdivine Purgaj za vrhovno predstojnico kongregacije in po imenovanju naše jubilarke za sestrsko predstojnico vzgojnega deškega zavoda v Marijanišču.

Leta 1928 je šla na novo službeno mesto v Zemun pri Beogradu. Zavod je bil namenjen dekliški mladini. Pod njenim odličnim organizatoričnim vodstvom je zavod tako zaslovel, da so vanj pošiljale svoje hčere celo ugledne srbske pravoslavne družine iz notranjosti Srbije.

Sestrsko hišo v Zemunu pa ni bila samo zavod za dekliško mladino, ampak tudi tople slovenski dom za beograjske Slovence.

Ko se je leta 1935 v Mariboru sestal vrhovni kapitelj kongregacije šolskih sester, je s. Terezija Hanželič med sestrami uživala tak sloves, da je bila soglasno izvoljena za vrhovno predstojnico kongregacije. V 21 letih je zadobila kongregacija pod njenim vodstvom največji razmah.

Ob Hitlerjevem napadu na Jugoslavijo so nacisti materino hišo v Mariboru zasedli, sestre pa razporedili na vse strani. Č. m. Terezija Hanželič je prišla kot begunka v Marijanišče v Ljubljano. Toda že tu je spoznala, da bo kongregacija morala dobiti novo središče. Kmalu se je preselila v Rim in bila sprejeta pri papežu Piju XII., ki je dovolil, da se vodstvo kongregacije preseli v Rim. Tu so se ji stavile na pot velike težave, ki pa jih je le s časom prebrodila, ne nazadnje s podporo dobrih osebnosti duhovniškega življenja in pa tudi drugih dobrotnikov.

Ko je č. m. Terezija Hanželič utrdila položaj slovenskih sester v Rimu, je odšla na obisk v razne sestrške prekomorske province: v Združene države Amerike, Argentino, v Kairo in Aleksandrijo v Egiptu. Leta 1954 se je č. m. Tereziji Hanželič posrečilo kupiti hišo v Via Farnesina. Po preureditvi in popravilu jo je določila za sedež vrhovnega kapitlja in za bodočo generalno hišo. Dve leti kasneje je bil v njej sklican tudi vrhovni kapitelj, ki je izvolil za naslednico naše častljive jubilarke sedanjo sestrsko predstojnico, č. m. Terezija Hanželič se je zatem umaknila v sestrsko hišo na Via dei Colli 10, kjer še zmerom spremlja ne samo delo slovenskih sestrskih postojank po svetu, ampak tudi življenje slovenskih izseljencev po svetu.

Ančka Levarjeva — trideset let igralka

Rodila se je 1915 v Grahovem pri Cerknici kot Ančka Mele, sedaj je poročena Brecljeva. Igralsko ime si je izbrala po stricu Ivanu. Svojo pot na odskih deskah je začela kot že mnogi znameniti slovenski igralci na ljubljanskem šentjakobskem odru. Leta 1935 je debutovala v naslovni vlogi v Nicodemijevem Postržku v dramskem gledališču v Ljubljani. Takoj po tem nastopu jo je vodstvo Drame namestilo in je ostala članica tega gledališča 23 sezon, do odhoda v Beograd, v jugoslovansko dramsko pozorišče. Tam je delovala šest let, nato se je spet vrnila v Ljubljano.

Umetnica Ančka Levarjeva je začela svojo kario z najvimi in ljubavnimi vlogami. Toda njena ustvarjalna pot in iskanje jo vodita do mladih junakinj in sodobnih psihološko zapletenih žena. Rada se spominja vlog v Molièrovih komedijah, Roksane v Cyranu de Bergeracu, Mete v Cvetju v jeseni, Lojzke v Hlapcih, Mice v Kranjskih komedijantih, Gruše v Kavkaškem krogu s kredo, igrala pa je še Bianco v Othelu, Essie v Hudičevem učencu, poglavarjevo hči v Revizorju, Julijo, Luizo, Agnezo, Kordelijo, Analizo (v ženah na Niskavouriju), Zofijo Pavlovno (Gorje pametnemu), Parašo, Irino (v Treh sestrah) Raščo (v Vasi Železnovi), Devico Orleansko, Pepko (v Primorskih zdrahah), Rozalo (v Matičku) . . .

30-letnico svojega igralskega jubileja je umetnica Ančka Levarjeva proslavila z vlogo grofice Rozale v Linhartovi komediji Matiček se ženi, ki je te dni doživela v ljubljanski Drami svojo slovesno premiero.

DARUJTE za visokošolski dom Korotan!

Program salzburških slavnostnih iger za leto 1966-667

6 oper v 30 predstavah — Tudi drame so polno zasedene

Salzburške slavnostne igre, ki bodo trajale od 24. julija do 31. avgusta, prinašajo šest oper v tridesetih uprizoritvah, in sicer: »Figaros Hochzeit« (Figarova svatba) Wolfganga Amadeusa Mozarta; to opero bodo igrali v Mali slavnostni hiši (25. julija, 5., 11., 14., 21. in 30. avgusta); opero »Carmen« francoskega komponista Georga Bizeta bodo dajali v Velikem slavnostnem gledališču (27. in 30. julija, 10., 15. in 27. avgusta); opera »Gärtnerin aus Liebe« (Vrtnarica iz ljubezni), ki bo uprizorjena v Rezidenčnem dvorcu Wolfganga Amadeusa Mozarta (29. julija, 2., 9., 13., 20. in 16. avgusta); opera »Entführung aus dem Serail« (Beg iz Seraja) zopet W. A. Mozarta; peli in igrali jo bodo v Malem gledališču, in sicer (31. julija, 7., 9., 19., 23. in 28. avgusta); »Bassariden«, opera Hansa Wernera Henzesa kot prva izvedba, dali jo bodo v Velikem slavnostnem gledališču (6., 20. in 26. avgusta); in zadnja stvaritev na opernem polju bo »Boris Godunov« ruskega komponista Modesta Musorgskega, uprizorili jo bodo v Velikem slavnostnem gledališču (13., 16., 25. in 29. avgusta).

Od dramskih iger bodo letos na Salzburških slavnostnih igrah uprizorili: »Jedermann« (Slehernika) Huga von Hofmannsthala; to delo bodo igrali na trgu stolnice: 24., in 31. julija, 7., 14., 21. in 28. avgusta.

Šestkrat bodo uprizorili tudi Sommer-nachtstraum« (Sanje poletne noči) Shake-

speara v Felsenreitschule (26. julija, 4., 10., 18., 22. in 27. avgusta).

Opero »Figarovo svatbo« bodo dirigirali: Karl Böhm, Rennert in Heinrich. Slavnostna opera »Carmen« bo pod taktirko Herberta von Karajana, Otta in Wakhevitcha. »Vrtnarico iz ljubezni« bodo vodili dirigenti: Conz, Pottgen in Ecsy; »Beg iz Seraja« bodo dirigirali: Mehta, odnosno Pritchard, Strehler in Damiani. Opero »Bassariden« bodo dirigirali: Dohnanyi, Sellner in Sanjust; medtem ko bodo vodili opero »Boris Godunov«: Karajan, Schneider-Siemssen, Reiter in Orlovsky.

Najznamenitejši dirigent-umetnik na le-

tošnjih Salzburških slavnostnih igrah bo brezdvoma ponovno Herbert von Karajan. Danes je Karajan najznamenitejši vodja taktirke in ima poleg svojega glavnega poklica še več življenjskih konjickov. Tako je na primer njegova najljubša zaposlitev šport: posebno motorizirani šport; je strasten avtomobilist in neznansko rad pilotira svoje lastno letalo.

Herbert von Karajan, ki je zaslovel s svojo operno uprizoritvijo lanskega »Borisa Godunova« na slavnostnih igrah, pripravlja za letošnje sezono v Salzburgu opero »Carmen«. S Karajanovo inscenacijo te opere, tako pravijo ljubitelji operne glasbe, bodo dosegle Salzburške slavnostne igre svoj višek. Saj računajo, da bo Karajan tudi letos z delom »Carmen«, kakor lani z opero »Boris Godunov«, presenetil ves svetovni glasbeni svet.

Umrli je msgr. Janez J. Oman

Iz Clevelanda je prišla vest, da je umrl v Združenih državah Amerike zaslužni slovenski duhovnik msgr. J. Oman. Pismo, ki smo ga prejeli, poroča naslednje:

Janez Oman je bil rojen 22. majnika 1879 v Ameriki pri Sv. Stefanu v lesu, t. j. v Brockwayu, Minn., ki velja za najstarejšo strnjeno ameriško slovensko naselbino. Lani je obhajala prvo stoletnico svojega obstanika.

Rajni se je odločil za duhovniški poklic šele prileten. Prej je bil nekaj let naveden delavec v gozdu in na železnici. Ko

pa je začutil v sebi božji klic, je stopil v kolegij sv. Janeza (St John's College), nato pa bogoslovje, oboje v St. Pavlu v Minnesoti.

V duhovnika je bil posvečen 26. decembra 1911, t. j. pred dobrimi 54 leti. Posvetil ga je slovenski ameriški škof Jakob Trobec. Novo mašo je opravil naslednji dan v svojem domačem kraju. Njegovo prvo dušnopastirsko delo je bilo med rojaki Slovenci pri Sv. Vidu v Clevelandu. Tu je kaplanoval pri rajnem msgr. Jerneju Ponikvarju od 1911 pa do septembra 1915, ko je prevzel za rajnim župnikom Josipom Lavričem župnijo sv. Lovrenca v Newburghu.

Msgr. J. J. Oman je župnikoval pri Sv. Lovrencu vse do svoje upokojitve leta 1962, se pravi, več kot 47 let. V tem času je vzgajal več kot en rod šentlovenčanov. Kot župnik odnosno kot Gospodov duhovnik je bil v vsakem pogledu velik, eden največjih, kakor sem že nekoč zapisal, v tej deželi. Velik tudi po tem, da je postalo njegovo župnišče gostoljuben dom ljubljanskemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu v letih njegovega izseljenskega življenja v tej deželi. Kot tak bo ostal v nepozabnem spominu v srcih vseh vernih slovenskih ljudi.

Dne 30. majnika 1949 je sv. oče odlikoval rajnega za izredno dušnopastirsko delovanje za svojega hišnega prelata. Ze leta 1936 pa ga je rajni škof dr. Rožman imenoval za častnega kanonika ljubljanske škofije.

Rajni msgr. Janez Oman je svoj pokoj užival komaj poltretje leto in sicer v svoji rodni Minnesoti pri sestrar bolničarkah v kraju Onamia. Tam je tudi umrl. Njegova želja je bila, da bi počival ob grobu svojih staršev, pri očetu Šimnu, pristni slovenski grči, doma iz Gozda pri Kranjski gori na Gorenjskem in pri materi Tereziji, zavedni Slovenki, rojeni v vasi Grabče v župniji Gorje nad Bledom.

»Šimnov Čane« — kakor so mu rekli, — skrben pastir ne samo newburške marveč vse ameriške slovenske črede, naj počiva v božjem miru!

J. S.

Novapostna postava

Papež Pavel VI. je 23. 2. razglasil za ves svet odslej veljavno postno postavo. — Konferenca škofov jo bo prilagodila našim krajem. — Važen je duh spokornosti.

Vsak kristjan, ki hoče ostati združen s Kristusom in biti živ ud Kristusove Cerkve, mora živeti v duhu spokornosti in jemati nase svoj križ. Ta način pokore bo nujno našel svoj zunanji izraz v opravljanju spokornih del, v odpovedi, premagovanju in žrtvah.

S tem bo pričal, da se zaveda, da je življenje na tem svetu priprava za večnost, da je neko trpljenje neizbežno delež slehernega človeka, da vse zemeljske in materialne dobrine človeku ne prinesejo trajne in resnične sreče.

Spokornih dejanj ima človek veliko na izbiro: molitev, duhovna in telesna dela v pomoč bližnjemu, delo, vestno izpolnjevanje stanovskih dolžnosti, prenašanje trpljenja, odpoved zabavi in po stari navadi zdržek od mesa in pritrgovanje jedi (post).

Važno je, da vsako spokorno delo človek prostovoljno vzame nase, da pomeni zanj res neko žrtev.

Cerkev želi, naj se opravljajo spokorna dela predvsem v postnem času (ko se pripravljamo na veliko noč) in ob petkih (če ni tisti dan praznik; petek je namreč dan Kristusove daritve na križu za odrešenje človeštva).

Za vso Cerkev predpisani postni dnevi so v postnem času: prvi dan postnega časa (pepelnica) in vsi petki. Na vse te dni naj se kristjan zdrži mesnih jedi, na pepelnico in na veliki petek pa naj si tudi pritrge v jedi (tako da se le enkrat do siteda najé).

Zdržati se mesnih jedi so dolžni vsi, ki so izpolnili 14. leto, pritrpati si v jedi pa so dolžni vsi, ki so dopolnili 21. leto in še niso začeli 60. leta življenja. Vse mlajše pa naj starši in vzgojitelji učijo, da bodo razumeli duha spokornosti in znali v tem duhu živeti.

Škofje vsakega naroda ali pokrajine morajo na svojih konferencah predpisati kakšno druga spokorna dela, ki so primernejša v njihovih škofijah. Škofje in župniki imajo v tem pogledu tudi posebna pooblastila za posamezne družine ali vernike.

Močno se priporoča, da naj v postnem času verniki več molijo, in poleg prejemanja zakramentov sv. pokore opravljajo še druga spokorna dela in žrtve.

Ta postna postava je važna in predstavlja za kristjane težko dolžnost. Njen namen je, da bi v bodoče kristjani pravilneje rabili zemeljske dobrine in tako sodelovali pri posvečenju sveta. Kdor večkrat, zaporedoma ali redno krši to postavo, greši s smrtnim grehom.

Kaj bo določila konferenca škofov krajev, v katerih živimo, še posebnega, pa bo mo šele zvedeli.

Pisma bralcev

Miško Kulnik je poslal v zvezi z vsebino 6. številke »Mladja« uredništvu »Našega tednika-Kronike« članek, ki ga v našem listu nismo objavili, ker smo bili mnenja, da je za stvar tako boljše. Omenjeni članek je bil istočasno kot nam poslan tudi »Vestniku«, kjer je bil objavljen 11. marca 1966.

Kot odgovor na Kulnikov članek je prejelo naše uredništvo od predsednika »Kluba mladje« sledeče stališče, ki ga v celoti objavljamo.

Uredništvo

Misli o Kulnikovih mislih

»Nekaj misli o »mladju 6« je Miško Kulnik objavil v »Slovenskem vestniku« štev. 10 (1241) /11. marca 1966/ str. 3-4.

Moje besede niso odgovor na nešteta retorična vprašanja, ki jih stavi kolega M. Kulnik v svojem omenjenem članku, temveč le komentar. Smatral sem za potrebno, da odprem nekaj novih perspektiv ob resni — četudi nadvse polemični — Kulnikovi kritiki, da pridemo do boljšega razumevanja obravnavane situacije. (Že, ker me kolega Kulnik imenoma navaja v svoji polemični meditaciji, ki vsakemu bralcu sama dokaže, da je avtorju prej šlo za pole-

miko kakor za »meditacijo«, ne morem molčati!)

»Toda kljub dovršeni zunanji opremi jo (6. številko »mladja«) človek razočaran odloži, ker ne pove skoraj nič novega.« Ta stavek najdemo pri Kulniku že v prvem odstavku. Spet prej sodba, obsodba, kakor stvarna analiza! (Slično, precej slično pri prof. J. Messnerju v njegovi kritiki »Ne mimogrede« — Letno poročilo Državne gimnazije za Slovence, VIII/1964—1965, Celovec-Klagenfurt 1965, str. 57—59!) Kulnik oznanja naenkrat protimladjevski evangelij. A čudno, da v škocijanski diskusiji jeseni 1965 še ni vedel, katere »vere« pripadnik je! Še 15. januarja t. l. je prevzel tajništvo v novoizvoljenem odboru »Kluba mladje«! Zakaj zdaj, zakaj danes udarja po tistih, s katerimi je še včeraj vsaj »formalno« sodeloval? Da v razpravi omenja kar dvanaestkrat z največjim spoštovanjem prof. J. Messnerja, da celotnemu prispevku apologetičen značaj posebne vrste. Do zdaj so se živi navadno sami branili, vsaj če obramba ni presegla njihovih moči! Kulnik pa igra ognjevitiga pokrovitelja človeka, o katerem sam sodi, da je »inteli-

genten in literarno razgledan«, torej bi bil docela sposoben, da se brani brez pomoči. Čudno tudi, da kolega Kulnik profesorja Messnerja sploh ni kril v škocijanu, četudi se je tam kritiziral njegova ocena Kostankove knjige še v ostrejših formulacijah kakor v tiskanih prispevkih »mladja 6«?

Vprašam se, kdaj in zakaj je Kulnik »konvertiral«? Hoče se prikupiti človeku, ki bo že jutri njegov kolega v profesorskem zboru gimnazije, ko bo prišel z Dunaja v Celovec? Ali brani Kulnik avtoriteto profesorja na splošno? Zakaj napada potem v istem članku prof. dr. R. Vospornika in mu javno očita, da je grešil na materini besedi? Veselilo bi me, če bi poizvedel za resnične vzroke nove linije, nove »dogme«, ki ga je tako zaslužnija, da očita »nekulturnost« sodelavcem »mladja«, ker so objavili njegov podrobeljski govor 1964, ki ga je imel na počitniškem sestanku Kluba slovenskih študentov na Dunaju. Govor je celo izšel v tiskostirani skripti, da bi našel več odmeva. »Mladje« je hotelo služiti le temu namenu, toda ta solidarnost s stremljenjem Kluba slovenskih študentov na Dunaju se zdaj tolmači prav od strani tajnika KŠŠ kot »nekulturni postopek«. Kaj pravi o vsem tem današnje klubsko vod-

(Dalje na naslednji strani)

Živahna kulturna izmenjava

Vzajemna gostovanja Celovec—Ljubljana—Udine in pa Dunaj—Brno na Češkoslovaškem

Avstrijska gledališča imajo tačas v načrtu vzajemna gostovanja s tujino. Mišljena je tu predvsem kulturna izmenjava med Koroško — Slovenijo in Koroško — Furlanijo; medtem ko ima Dunaj v načrtu gostovanje na Češkoslovaškem.

Dunajska Volksopera bo gostovala 19. in 20. aprila v pred kratkim otvorjeni veliki hiši Mestnega gledališča v Brnu. Dunajčani bodo uprizorili znano opereto Johanna Strauša die »Fledermaus« (Netopir), medtem ko bodo češkoslovaški umetniki vrnili gostovanje z dvema predstavama ob priliki dunajskih »Slavnostnih tednov«, z deli Janačka in Martinuja.

Tudi naše celovško Mestno gledališče vodi živahno kulturno izmenjavo s Furlanijo in Slovenijo.

Tako bodo Celovčani uprizorili v Ljubljani 23. aprila opero »Die lustigen Weiber von Windsor« (Vesele žene Windsorske) Otta Nikolaja v isti zasedbi kot doma. Kot povračilo pa bodo ljubljanski umetniki uprizorili v celovškem Mestnem gledališču v soboto, 7. maja, baletno predstavo »Nina« slovenskega komponista in dirigenta dr. Danila Švare.

Italijani naj bi prišli iz Udin v Furlanijo 25. maja na Koroško z opero »Nachtwandlenin« (Mesečnica) italijanskega komponista Vincenza Bellinija. V zameno pa bi priredili Celovčani 7. maja v Udinah pevski koncert. V prihodnji gledališki sezoni nameravajo uprizoriti v Mestnem gledališču opero »Die Perlenkette« (Biserna verižica) udinskega komponista Vittorija, to naj bi bila prva predstava tega dela v Avstriji.

Notranjeavstrijsko kulturno izmenjavo pa prakticirata (opravljata) linško in salzburško gledališče. Opera iz Linza bo gostovala v Salzburgu 25. aprila z opernim delom »Meistersinger« (Mojstri pevci) nemškega komponista Richarda Wagnerja, medtem ko salzburško gledališče še ni določilo dneva gostovanja v Linzu.

Uspeh avstrijskega komponista v ZDA

Režiser Adolf Rott in dirigent Ernst Märzendorfer sta pripomogla avstrijskemu komponistu Gottfriedu von Einemu z ameriško prvo izvedbo njegove opere »Dantons Tod« (Dantonova smrt) v newyorški Citi Center Opera do sijajnega uspeha. Na žalost pa komponist Gottfried von Einem zaradi obolenosti ni mogel prisostvovati premieri.

GLASBENA MATICA IZ CLEVELANDA BO GOSTOVALA NA SLOVENSKEM

Kakor se je izvedelo, bo gostovala Glasbena Matica iz Clevelanda v Združenih državah Amerike letos meseca junija na Slovenskem. Priredila bo več koncertov, in sicer v Trbovljah, na Jesenicah, v Novi Gorici, v Trstu, Kopru, Rogaški Slatini, Murški Soboti, Ptuj, Črnomlju in v Ljubljani.

Perfektno boste slisali z

viennatone

SLUŠNIMI APARATI

poleg tega...

Slušni aparat je v modi!

Že kar k oliki spada, da nosite eleganten slušni aparat, da ne delate ljudem težav s svojim slabim sluhom. Uspeh v poklicu in srečno zasebno življenje vam jamči lično izdelani slušni aparat znamke »viennatone«.

Tu odrežite in pošljite na naslov:

viennatone Höggerle

Wien 1, Franz-Josefs-Kai 3-5
Wien 4, Wiedner Gürtel 46 A
Wien 16, Lerchenfelder Gürtel 37
Klagenfurt, Lidmanskyygasse 21
Linz, Harrachstraße 24

NTK

Prosim, pošljite neobvezno obširnejša pojasnila na naslov:

Ime: .....

Naslov: .....

DUNAJSKO NOVO MESTO
(65-letnica brata Dominika)

Dne 23. marca je dopolnil naš rojak, Rožan, zaveden Slovenec Peter Noč 65 let svojega življenja. Sedaj živi že nekaj let v za-
tišju kapucinskega samostana v Dunajskem
Novem mestu kot redovnik, brat Dominik.
Svojo 65-letnico je brat Dominik preživel
tiho in skromno v molitvi in mislih na lju-
bega Boga.

V pismu, ki ga nam je poslal, je zapisa-
no tudi sledeče: »Naznanjam Vam, da so se
brale 23. marca, ob pol sedmih in 9. uri
zjutraj svete maše za moje drage koroške
slovenske rojake, za slavno uredništvo Te-
dnika, Nedelje, za slavno Družbo sv. Mo-
horja, za častite šolske sestre in za Sloven-
ce onkraj morja. Vseh sem se spominjal v
molitvi za dušni in telesni blagor in za bož-
ji blagoslov.«

Dragi brat Dominik!

Ob Vašem 65-letnem jubileju Vam tudi
mi vsi zgoraj imenovani želimo vso srečo.
Naj bi Vam neskončno dobri Bog podaril
še mnogo let življenja v zdravju in zado-
voljstvu!

SELE

(Naši najstarejši)

V soboto, 12. marca, smo v snežnem me-
težu spremljali na zadnji poti staro Pipan-
co Uršulo Božič. V svojem življenju ni bi-
la nikoli resno bolna, zato ni čuda, da se
je bližala že 90. letu starosti. Bila je mir-
nega značaja, globokoverna in vedno de-
lavna. Še do zadnjih mesecev je pomagala
v gospodinjstvu. Blag ji spomin!

Sedaj je najstarejša žena Liza Mlečnik.
Njena dosedanja življenjska doba znaša 89
let in 5 mesecev.

Od moških sta najstarejša Peter Zabla-
čan, po domače Mihc na Kotu in Franc
Travnik, po domače Žnidar na Zgornjih
Bajtišah s svojimi 87 leti.

Pisma bralcev

(Nadaljevanje s 3. strani)

stvo? Saj smo objavili v prvi vrsti govor
tedanjšega predsednika KSS, ne pa človeka
Kulnika! Tako mislim, da le sedanji od-
bor KSS lahko protestira proti objavi
uvodnega govora na podpravljskem sestan-
ku KSS in ne bivši predsednik!

Kar se tiče nadaljnega očitka, da »mla-
tijo mladjevi zastarelo slamo«, je kolega
Kulnik sigurno pozabil, da »mladje« ni
dnevnik, tednik ali mesečnik. Sam omeni,
da je peta številka izšla že pred leti (1963!),
in tudi natančno ve za težave, ki so jih mo-
rali premestiti mladjevi pri vsaki števil-
ki, prav posebno pa pri zadnji, ki je doce-
la novo zasnovana. Tako F. J. Bister ne bi
mogel »servirati« šest strani samih števil-
k o izidu delnozborskih volitev, če bi re-
vija »mladje« bila še vedno »literarna« re-
vija in ne »kulturna« (beseda stoji na pr-
vi in drugi strani zadnje številke!) »Kul-
turna revija mladje« pa je bil že podna-
slov »mladja« 5/1963! Morda bi bilo
bolje, če Kulnik ne bi bil tako pohitel s
svojo polemiko, ki se mi zdi skoraj v afek-
tu napisana. Kot »cand. phil.« bi namreč
moral vedeti, da se razpravam navadno do-
da dokumentacija, vsaj v kolikor je to mo-
goče. Kulnik je najbrž videl samo šest stra-

ŠMIKLAVŽ OB DRAVI
(Nenadna smrt)

V ponedeljek, 14. marca t. l., je hotel
pomožni delavec Schiestl Pepo z Drave
obiskati svojega tovariša Jožefa Kroniga in
ga povabiti v gostilno h Kreuzwirtu na ste-
klenico piva. Ko stopi Pepo v samotno
kajžo, se nemalo začudi, zakaj vlada v
kajži in v njeni okolici tak skrivnostni
mir. Ko stopi v sobo, kjer je spal Kronig
Sepl, tako so namreč ljudje klicali raj-
nega Seplna, se mu nudi pretresljiv prizor.
Sepl je ležal v postelji — mrtev. Schiestl
je takoj tekel k Seplnovim sorodnikom in
jim javil žalostno novico, hkrati pa obve-
stil žandarmerijsko postajo v Drobovljah
o nenadni smrti svojega tovariša.

Pokojni Sepl je bil doma na Dravi pri
»Žnidanju«. Bil je priden delavec. Ko je
odšel od doma, je bil zaposlen onstran
Drave v Podravljah v tovarni, kjer napra-
vljajo gramoz in izdelujejo opeko. V zad-
njih letih so ga začele napadati srčne bo-
lezni, tako da je bil predčasno upokojen.
Zasluzeno rento pa je mogel uživati le par
let. Kot rentner pokojni Sepl ni imel pra-
vega doma. V zadnji hudi zimi je našel
zavetje pri Jenullu na Dravi. V zadnjem
času se pa vselil v samotno, srenjsko kajžo
na Pleščancah. V tednu med 6. in 13. mar-
cem se je pa sosedom čudno zdelo, ko ni-
so več videli Seplna, ki je prej vedno tod
mimo hodil in prihajal k sosedom po vo-
do, ki je v njegovi kajži ni bilo. Seplnova
nečakinja Mili Kronig, ki stanuje pri Kreuz-
wirtu pravi, da ga je v četrtek, 10. marca,
še videla in z njim govorila. Zdravnik, dr.
Staudacher, ki je v ponedeljek, 14. t. m.
mrtvega pregledal, je ugotovil, da je raj-
ni Sepl umrl za srčno kapjo in označil 11.
marec 1966 kot Seplnov smrtni dan. Z do-
voljenjem celovške policijske in zdravstve-
ne oblasti smo rajnega v sredo, 16. mar-
ca 1966 pokopali v Šmiklavžu na Dravi.
Bog daj rajnemu Seplu večni pokoj. Go-
spe svakinji in vsem sorodnikom pa izre-
kamo globoko sožalje.

ŽABNICE

(Strašna nesreča)

V torek okrog ene ure po polnoči se je
pripletala sredi Žabnic strašna nesreča, ki je
uničila hišo in družino vaščana Franca
Eratha. Po ozki cesti skozi vas je dirjal
avstrijski tovarnjak — cisterna, poln nafte,
proti Trbižu. Blizu Schojerjeve trgovine
se je šofer skušal izogniti drugemu tovar-
njaku, ki je prihajal iz Trbiža. Pri sreča-
nju je šofer avtocisterne zavozil preveč na
desno in je trčil z vso silo v steno Erathove
hiše. Predrl je zid, debel 70 centimetrov,
streha se je udrila in na mah je bila vsa
hiša kup razvalin, prednji del tovarnjaka
pa ves razbit.

Močan pok in oglušujoče padanje ruše-
vin je dvignilo vse prebivavce iz postelj.

ni števil in listo kandidatov »Koroške vo-
lilne skupnosti«, to mu je zadostovalo, na-
pisal je svojo konstruirano polemiko in še
le pozneje odkril enajst strani teksta in
ostale priloge. Drži, eno brez drugega bi
bilo brezsmiselno, a v povezavi s člankom
ima tudi lista kandidatov KVS/KWG sa-
mo dokumentacijski namen in ne propa-
gandističen. Upam, da so me vsaj ostali
bralci »mladja 6« tako razumeli.

Kulnik govori o »zadregi« mladjevcu pri
pripravi šeste številke in pri tem pozabi,
da je moral biti tudi organizator podra-
veljskega sestanka KSS 1964 v precejšnji
zadregi, če mu S. Rožan (Koroški kulturno-
politični položaj, »mladje 6«, str. 59–68)
očitno »pomankljivost«, »načrtne napake«,
»polum« i. dr. — Morda je prav ta pri-
spevek provociral Kulnika in ga zapeljal
do njegove ostre polemike, ki bi pa brez
dvoma postala s tem razumljivejša kakor z
nepričakovanim akcentom »apologetičnega
prostovoljca« za osebnost, kateri priznamo
tudi mi mladjevi »literarno razgleda-
nost«, toda kljub vsemu ne izključimo sta-
ri »errare humanum est«. Izjavimo pa, da
varuhi prof. J. Messnerja nočemo biti!

O svobodi pesnika oz. pisatelja pa je za-
pisal Hugo Friedrich, naslanjajoč se
na besede T. S. Eliota, sledeče:

»Erkennen ist auch bei einer Dichtung

Ko so pritekli na kraj nesreče, se jim je
pokazal strahovit prizor. Brž so pritekli
gasilci, orožniki in vojaki iz Trbiža, ki so
začeli razkopavati kup ruševin. Na dan so
privlekli prvo žrtev, 44-letnega hišnega go-
spodarja Franca Eratha. Čez pol ure tudi
njegovo ženo Marijo in šele proti jutru
triletno hčerko Gabrijelo. Vsi so spali v
isti sobi. Ruševine so jih zmečkale do smr-
ti. Od vse družine je ostala le devetletna
hčerkica, ki leži že 15 dni bolna v videm-
ski bolnišnici. Iz razbite avtocisterne so re-
ševalci izvlekli mrtvega šoferja Buchacker-
ja s Koroškega. Njegov brat, ki je spal v
mreži nad šoferjem, je pa hudo ranjen.
Spravili so ga v huminsko bolnišnico, pa
imajo malo upanja, da bi ga rešili. K sreči
se ni vnela nafta na tovarnjaku, sicer bi
bilo vse središče Žabnic v veliki nevarnosti.

Štirje mrtvi, eden hudo ranjen, osirotela hčerkica, porušen dom, to so posledice
te nenavadne nesreče, katere je delno
kriva tudi ozka in vijugasta glavna cesta
skozi Žabnice.

VOGRČE

(Ljudski originali)

Danes nadaljujemo in hkrati končujemo dopis
Franca Kropivnika o »ljudskih originalih«.

Na pokopališču straši

Na južni strani cerkve, nedaleč v rebri
stoji majhna kočica, kateri so nekoč rekli
pri Pislcu. Toda Piselc je že dolgo dolgo
pod zeleno rušo. Bil je mož zelo visoke po-
stave, s častljivo brado, a suh kot treska
in poleg vsega drugega tudi mežnar. Znal
je kot samouk slikati skrinje in čebelje pa-
nje (stranice) prav originalno. Zelo je ško-
da, da so se njegove izvorno slikane čelni-
ce vse porazgubile. Vzrok je tudi v tem,
da čebelarstvo pri nas umira in v kolikor
ga je še, so sedaj le še veliki Žnidaršičevi
panji, ki so nekdanje lepo poslikane kmeč-
ke panje (kranjiče) popolnoma izpodrinili.
Mnogo sem slišal o tem Pislcu in ga tudi
nekoč poznal. Kako se je temu godilo naj
tudi povem.

Četudi je imel mož mnogo križev na hr-
tu je zelo rad pogledal v kozarec. Tako se
je nekoč vračal v temni noči iz domače
gostilne. Nesreča je pač hotela, da je mo-
ral po najbližnji poti skozi pokopališče in
za župnijskim hlevom po travniku navzgor
proti svoji bajti. Skozi glavna vrata je še
šlo, a takoj ga je nekaj butnilo v glavo in
zaropotalo in še in še. Kaj takega se mu
še do danes ni zgodilo kljub temu, da že
dolgo vrsto let hodi jutranjico zvonit.

In sedaj zapadna vrata. Toda, kaj je
tam? V prvem svitu zore se je nad nekimi
grobom začelo nekaj dvigati; rastlo je in
rastlo v veliko pošast. Pislcu stopijo lasje
pokonci kakor ježeve bodice. Hitro se obr-
ne in koj nato nekaj zahrešči: tresk. Pi-
selca oblije krvavi pot, sam ne ve, kako
je iz tega začaranega »britofa« (pokopališča)

CELOVEC

Vsak prvi petek — tokrat 1. aprila — je
večerna sv. maša v Mohorjevi kapeli ob
19. uri.

ven prišel. V velikem loku se je znašel pred
župniščem in klical župnika naj za krišče-
vo voljo gredo na pokopališče zagovarjat
strahove. Župnik je kmalu spoznal, da ga
ima pod kapo in vedel, da ne bo miru, za-
radi tega vstane in gre ven, kjer je stal
Piselc ves krvav po rokah in obrazu. Tre-
petajoč kot duša obsojena v vice pripove-
duje župniku, da mrtvi vstajajo. »No, le
pojdiva pogledat,« pravi župnik. Ko sta
bila na pokopališču, se stvar razjasni. Pri
kmetu Grosu, tik cerkve je ponoči ušla be-
la krava iz hleva in pri odprtih vratih na
pokopališče, zašla noter, kjer je bila bujna
paša. Ko se je dovolj nažrla, se je vlegla.
Prav tedaj pride Piselc od Hamra, nekaj
križev lesenih in kamnitih mu je bilo na
poti in jih je nevede odstranjeval. Ker je
videl to kravo ravno vstajati, je mislil, da
vstajajo mrtvi, zato beži in na begu še par
križev polomi ter se končno znajde pred
farovžem.

Župnik mu dobrohotno pravi: »Vidiš,
kolikokrat sem ti dejal, da se mežnar ni-
koli ne sme upijati. Zdi se mi, da te je
Bog s tem hotel na tvojo slabost opozo-
riti in te že na tem svetu kaznovati. Vidiš
kak si, ves pobit in krvav. Vidiš, to je že
božja roka.« Piselc se je medtem že teme-
ljito streznil in dejal: »Kaj, kaj, božja ro-
ka — hudičeva in pa ta presneta krava!«

Kako se je župnik v hudiča spremenil

Neki večer se ga je Piselc zopet pošteno
navlekel pri Hamru. Srečno je prišel skozi
(Dalje na naslednji strani)

Mohorjeva knjižarna v Celovcu

priporoča

za velikonočno darilo
lepo duhovno knjigo

KLEMENS TILMANN, DUHOVNI
POGOVOR

134 strani, 24.— šil.,

v zeleno platno vezano
Mauserjevo povest

KAPLAN KLEMEN
352 strani, 30.— šil.

V platno vezano povest
SCHNEIDER-POLANC, SVETI MOLK
128 strani, 28.— šil.

V zadnjem času je prejela
tudi nove knjige:

Dogmatična konstitucija o Cerkvi, slo-
venski prevod, 80 strani, 15.— šil. — Car-
dijn, Poslanstvo delavske mladine, 536 str.,
105.— šil. — Zbornik Svob. Slovenije za
1966, 405 strani, 120.— šil.

Med raznimi slovenskimi gramofonski-
mi ploščami: Slovenski oktet (4 ruske: Ve-
černi zvon, Kalinka, Pesem o Platovu, Dva-
najst razbojnikov) 33.— šil.

Sprejema naročila za verski 14-dnevnik
»Družina«.

möglich, die nicht primär das Verstehen
erwartet, weil sie, nach einem Wort Eliots,
keinen Sinn enthält, »der eine Gewohnheit
des Lesers befriedigt«. Eliot fährt fort:
»Denn einige Dichter werden diesem Sinn
gegenüber unruhig, weil er ihnen über-
flüssig erscheint, und sie sehen Möglich-
keiten dichterischer Intensität, die da-
durch entstehen, daß man sich des Sinnes
entledigt.« Erkennbar und beschreibbar
ist ein derartiges Dichten durchaus, auch
wenn in ihm eine so große Freiheit wirkt,
daß das Erkennen höchstens die Freiheit
selber feststellen, nicht mehr aber die von
ihr erreichten Inhalte verstehen kann, zu-
mal sie (wiederum nach einem Wort Eliots)
so unabsehbar in ihren Bedeutungen sind,
daß sogar beim Dichter selbst das Wissen
von Sinn des Gedichteten äußerst begrenzt
ist. Das Erkennen solcher Dichtung nimmt
ihre schwierige oder unmögliche Versteh-
barkeit als erstes Merkmal ihres Stilwillens
auf. Weitere Merkmale können festgestellt
werden.« (Iz: Panorama des zeitgenössi-
schen Denkens, Berlin 1961, str. 375)

Na ta citat se naj omeji moj prispevek
k literarni kritiki, ker se zares ne čutim po-
klicanega. (Kulnik sicer isto poudarja, a
kljub temu ne molči.)

Nočem očitati Kulniku nerazgledanosti,
naivnosti, otročarije, nepoznanja osnovne

literature za »literarno kritiko«, itd., ker
bi s tem zašel v njegovo terminologijo, ki
jo je najbrž docela izčrpal v svojem pole-
mičnem spisu proti »mladju 6«, posebno še
proti Lipuscu in Prunču. Upam vsaj, da
nima še več neakademskih izrazov na raz-
polago. V kolikor je način njegovega pole-
miziranja sploh še akademičen, je seveda
docela drugo vprašanje! Dovolj je v nje-
govem članku tudi neutemeljenih mest.
Tako zahteva uresničitev postulatov, ki jih
je Lipusch ravnokar postavil. Kulnik su-
vereno predpisuje koroškimi pisateljem te-
me, ki jih more obravnavati le znanstve-
nik. Kulnik pričakuje končno od drugih
razprave o raznih problemih, a sam še do
zdaj ni dokazal naši javnosti, da se vsaj
on sam že ukvarja z od njega samega na-
kazano problematiko. (Lazje je seveda ugo-
toviti, da so prispevki drugih zastareli!)

Smem zaključiti: Kulnikov članek nam je
ponovno objasnjal, da celo ne zadostuje, če
zna človek sicer jahati na konju (uporab-
ljam prav njegovo sliko), a jaha po tuji
zemlji brez potrebne kompasa. — Pa tu-
di tokrat — »brez zamere« ali?

Dunaj, 13. marca 1966.

Feliks J. Bister,
predsednik »kluba mladje«.

Zdravniški vedež:

Preprečujmo glistavost

Eden glavnih zakladov je brez dvoma zdravje, zlasti pri otrocih. Pa se še mnogo premalo menimo zanj. Tako nam črevesni zajedavci ali gliste, ki prav tako nevarno lahko ogrožajo zdravje otrok, pustijo domala brezbrizne. Preiskave šolskih otrok so dokazale, da je glistavih tri četrte otrok, ponekod pa so glistavi kar vsi. Zelo veliko glistavosti pa je že v predšolski dobi.

Temu se ni čuditi, otroci se igrarajo na tleh, brskajo po nesnagi, vtikajo v usta vse mogoče stvari in si pred jedjo rok skoraj nikoli ne umijejo. Glistavost pa je lahko tudi nevarna, zato jo moramo pravočasno opaziti in zdraviti. To pa je mnogokrat dolgotrajno, saj se gliste zarijejo globoko v sluznico in jim zlepa ne moremo do živca. Zato je bolje, da se okužbe z glistami že naprej varujemo.

Najbolj razširjene so pri nas tri vrste zajedavcev:

■ **navadna človeška glista**, mlečno bel ali rožnat, deževniku podoben črv, dolg 15 do 25 cm,

■ **bičkasti topoglavček**, meri le 3 do 5 cm, živi v slepem črevesju, in

■ **podančica**, je tenak bel, komaj viden 1 cm dolg črvček, tudi ta živi v slepem črevesju, njegove samice pa se selijo k odprtini danke in tod odlagajo jajčeca.

Če gliste žive v črevesju, kjer se hranijo z različnimi sokovi, včasih ne škodijo dosti. Iz jajčec pa navadne gliste izležejo ličinke, te iz črevesja potujejo skozi srce v pljuča in od tod zopet v črevo, kjer dozore gliste. Te ličinke lahko povzročijo motnje, pljučno vnetje in vročino. Dozorele gliste pa izločajo strupene snovi, ki dražijo in okvarijo črevesno sluznico, lahko pa se iz črevesja zarijejo tudi v druge organe, n. pr. žolčnik, jetra, trebušno slinavko in slepič. Od tega izvirajo številne težave, kot slabost, izčrpanost, slabokrvnost, napenjanje, driske in celo napadi naduhe. Včasih se številne gliste sprimejo v klobčič in zapirajo tudi črevo, da je potrebna operacija. V organih, kamor se gliste zarijejo, lahko povzročijo tudi smrtno nevarno vnetja in gnojenja. V prebavilih lahko na starost povzročijo celo raka.

Zelo neprijetne so podančice; samice, polne jajčec, potujejo ponoči k odprtini danke, grizejo sluznico in odlagajo jajčeca. Pojavlja se neznošno srbenje ob danki, in nespečnost. Zalezejo lahko tudi v spolovilo in povzročijo vnetja in razne motnje. Glistavi otroci so dostikrat brez teka, srbi jih v nosu, zvijajo jih krči, živčni so in razdražljivi in ponoči jih je groza.

VOGRČE

(Nadaljevanje s 4. strani)

glavna pokopališka vrata. Tam pri farovških vratih se mu je malo zasukalo, spotakne se in pade ter obleži ravno čez stezo, ki vodi iz farovža preko pokopališča v cerkev. Zgodilo se je, da je nekdo ob tem času klical župnika na spoved, češ da se zelo mudi. Kar pripravite se, jaz grem po mežnarja, pravi nočni gost. Ni treba hoditi po njega, je preveč zamudno, bom že sam vse opravil, pravi župnik in odhiti v cerkev po sv. popotnico. V temi se ob ležečem piselcu spotakne in pade, kakor klada nanj. Piselcu se je pravkar sanjalo, da ga je hudič začel z razbeljenimi kleščami ščipati, zakriči z visokim cvilečim glasom: »Hudiiiič, hudiiiič, pusti ma, pusti ma!«

Pa naj reče še kdo, da se naš župnik ni spremenil v hudiča?

Dolgo vrsto let že hodi pomlad preko obeh grobov in menda se tudi dandanes kaka krava nažre bujne trave na pokopališču, le da pokopališkim strahovom nihče več ne verjame.

Zaslužni višji inženir dr. Juh

Kdor je prišel pred 10 leti na dan sv. Florijana s procesijo v Vogrče, je videl, da je prišel nek visok mož z banderom sv. Florijana vsaki procesiji naproti. To je pa naš mnogozaslužni g. višji inž. dr. oziroma »Oberdokter« Juh, kakor sam pravi. Pa nosi bandero, boste rekli — le počasi. Saj je to častna služba, za krščanskega človeka, sedaj, ker ga noge bolijo in leta starosti močno tiščijo na njegove rame, je seve to častno službo prepustil mlajšim možem. Ker ima mož velike zasluge za splošno korist, me je zato zelo zanimalo, kako se je iz preprostega malega človeka mogel povzpeti do tako visoke izobrazbe. Zato smo ga naprosili za mali razgovor ali kakor se temu pravi »intervju«. Vse njegove izjave so vzete na tekoči trak (Tonband).

Z glistami se okužimo tako, da užijemo njihova jajčeca. Gliste so izredno plodne; navadna glista odloži vsak dan 200.000 jajčec, ki jih s prostim očesom ne vidimo. Z iztrebki pridejo ta jajčeca v stranišča ali straniščne jame ali na prosto. V vlažni zemlji so jajčeca po dveh tednih godna za širjenje okužbe. So izredno odporne in zdrže na prostem tudi po več let; tako se lahko raznesejo po dvoriščih, vrtovih in drugod. Nevarno je zato, ko ljudje z gnojnico zalivajo vrtove, saj s solate, redkvic, jagod in razne zelenjave, ki jo uživamo, skoraj ni mogoče odstraniti vseh jajčec. Umazane roke, črni nohti otrok so prav tako pogosto vzrok za širjenje te bolezni.

Kaj naj ukrenemo proti glistam?

Če gliste opazimo v blatu enega samega družinskega člana, se morajo zdraviti kar vsi njeni člani hkrati. Zdravila so za razne vrste glist različna, predpiše jih zdravnik in jih je treba jemati po njegovem navo-

Spolna zdržnost in zdravniki

Mnogi nepoučeni mislijo, da je celibat, to je neoženjenost škodljiv ljudskemu zdravju in da tisti, ki zdržno živijo, morajo prezgodaj v grob. Vse drugače pa vedo povedati nepristranski zdravniki. Evo vam njihovih izjav!

Že l. 1902 so na mednarodnem zdravniškem kongresu v Bruslju (Bruxelle) učeniški zdravniki soglašali v sledeči izjavi, ki so jo dali mladini: »Treba je mlade ljudi poučiti, da spolna čistost in zdržnost ne le ni škodljiva, ampak, da sta ti dve kreposti tudi z zdravniškega vidika vsega priporočila vredni.«

Zdravnik Ch. Féré trdi: »Tisti, ki so duševno sposobni, da vedo, kaj je čistost, morejo tudi zdržno živeti in to brez vsake škode za zdravje, ki ni v nobeni zvezi s spolnim nagonom. Prav oni zdravniki, ki so se mnogo pečali s spolno higieno, vedo zelo dobro, da popolna zdržnost nikakor ni zdravju škodljiva.«

Podobno piše londonski vseučiliški profesor Beale: »Nikdar se ne more dovolj naglasiti, kako zelo je popolna spolna čistost in zdržnost v popolnem soglasju z zakoni zdravja in dobrega zdravstvenega razpoloženja.«

Tu in tam se sliši, da neoženjenost pospešuje živčne in duševne bolezni; toda

Mož je daleč preko mej znani J. Juh. V svoji mladosti je bil (cimperman) tesar, godec, nakar je postal mojster in končno se je strokovno usposobil za kopanje vodnjakov. Ima 4 šibe z nekimi rogli na koncu in koj ugotovi, kje je voda in kje je ni.

Vprašal sem ga, kje in kdaj se je tako usposobil in ali je obiskoval posebne šole?

»Ja, kaj ti veš, koliko šol je za menoj,« mi je odvrnil. »Kje pa ste študirali in kaj?« sem ga dalje vprašal. »V Beljaku in v Gradcu,« je bil odgovor.

»Pa ste hodili na univerzo ali kaj?«

»Ja, kaj ti veš, seveda, vsak dan sem hodil mimo univerze ali kako se že reče takim šolam, ki so višje kot je n. pr. vogrška.«

»Kdo pa vam je podelil naslov inženirja, ali kakor čujem, ste zdaj že mnogo več? Ali ne?«

Pa bolj tiho govoriva, da naju kdo ne čuje, meni g. dr. »Ja, je res! Tudi zaklade odkrivam.«

»Ali ste že kaj našli,« vprašam. »Ja seveda, toda to je skrivnost.« Mogoče mi boste g. dr. drugič kaj o tem povedali?

»No, če boste pri »regirungi« malo podzvalili radi penzije, pa le pridite, se bova že pogovorila. To bi vam še povedal, da tudi pesmi znam skladat.« Ježeš no, to tudi še. Povejte, prosim, rad bi kaj več o vas objevil:

Jaz vad' iščem,
jaz vad' nojdem.
Vada, je dobr dor.
Vad' lidi nucajo,
vad' mra vsok mjat.
Jaz vad' skopjem,
ja lidi dvar' storm.
Lidi s mne hvaležni.
Brez vada ni živleja.

G. inž. dr. Jugu želimo še dolgo vrsto let med nami in pričakujemo, da nam pove kako je zaklade kopal.

dilu. Kadar ne veste zanesljivo, če je otrok glistav, ampak to le domnevamo, tedaj nesite njegovo blato na preiskavo. Tudi domača zdravila se proti glistavosti uporabljajo z večjim ali manjšim uspehom. To so čaj iz bučnic, klistiranje s česnom ter uživanje čebule na tešče. Popolnoma nesmiselno je »bitje glist«, kot je to ponekod v navadi. Podančice je treba odpraviti temeljito, dosledno, ker le tako preprečimo ponovno okužbo. Otroku zvečer damo varovalne hlačke, ki jih vsak dan operemo ali prekuhamo, zjutraj pa mu spolovilo umijemo z milom ter ga namažemo s posebnim mazilom. Po tem opravi si temeljito operemo roke.

Samo glistavost bomo preprečili s strožjo higieno. Paziti moramo na več stvari. Temeljito umivanje rok pri otrocih pa morajo nadzorovati starši ali vzgojitelji. Poskrbeti moramo za svežo prehrano. Sumljiva živila za eno minuto polijemo z vročo vodo. Zdravila pa moramo zavarovati pred muho in drugim mrčesom. Higienško je treba urediti stranišče in zdravo pitno vodo. Predvsem greznice. Golazen moramo zatirati povsod, zato moramo skrbeti za snago tudi v stanovanju.

strokovna zdravstvena veda je tudi v tem pogledu dognala povsem drugačne rezultate.

Že imenovani zdravnik dr. Féré piše: »Blaznost in celibat sta samo v navidezni zvezi. Mogoče je, da kdo postane celibater vsled duševne bolezni, nikdar pa ni celibat vzrok duševne bolezni. Manjši je odstotek duševno bolnih, ki ostanejo neoženjeni kakor oženjenih, ki imajo, kot znamo, pogosto večje skrbi. Ko so zdravniki v Lyonu zagovarjali (duhovniški) celibat, niso imeli

Med — hrani in pomirja

Poznamo bel, temen, rdečkastorjav in zelenkastorumen med, z odtenki od limoninorumenega do črnorjavega. Barve pa nimajo nobene zveze s kakovostjo medu. Po njih lahko samo spoznamo, na katerih cvetovih so ga čebele nabirale. Med detelje je, n. pr. ponavadi zlatorumen, borovničev je rdeč, plavični pa zelenkastorjav. Popolnoma ene vrste pa med ni, ker ga čebele nabirajo na različnih cveticah. Vse vrste medu so enakovredne, razlika je samo v okusu in duhu. V glavnem velja, da ima svetel mil in nežen okus, temnejši pa ostrejšega.

Kakovost je odvisna od pridobivanja. Najbolj pogosto kupujemo med, ki so ga stisnili s strojem in satja. Ta med je popolnoma brez satja. Bolj redko pridobivajo med, ki ga čebelar iztisne iz satja in mu primeša še cvetlični prah. Mogoče je sestaviti mešanice medu, ki imajo posebno mil ali močan okus.

Naj bo trden ali tekoč, vsak med se sčasoma zgosti, samo popolnoma svež pa je

Kako spoznamo stara jajca?

Če potopimo jajce v sladko vodo, se navadno potopi, v slani vodi pa plava. Če je jajce sveže, zavzame v vodi vedno vodoravno lego; mesec dni staro jajce zavzame pokončno lego (debelejši konec navzgor). Morda se bo komu zdelo čudno, zakaj ne drobnejši konec navzgor, saj bi venčar moral biti lažji od debelejšega. Pa ni tako!

V debelejšem delu je prostor za zrak, zato je debelejši del tudi lažji. Nad to praznino so v lupini tudi luknjice za vstop zraka, da se zvaljeno pišče ne zaduši, preden razkljuje lupino. Skozi te luknjice pa ne prihaja in odhaja samo zrak, pač pa izpareva tudi tekočina oz. voda, ki je v beljaku in rumenjaku in se zavoljo tega vsebina s staranjem v jajcu suši in krči. Praznina za zrak pa se veča in jajce postaja na tem koncu tudi vedno lažje in se postopoma z večanjem te praznine na tem koncu v tekočini dviga vse dotlej, dokler jajce ne doseže pokončnega položaja. To se zgodi tedaj, ko je jajce staro en mesec. Mesec dni staro jajce spremeni svojo lego za 90 stopinj. Torej če se jajce v enem mesecu v tekočini dvigne za 90 stopinj, se bo v osmih dneh dvignilo le za 22,5, v 14 oz. 15 dnevih za 45 in v treh tednih za 67,5 in končno v mesecu dni že v navpični položaj. Doba enega meseca sicer velja za povprečne vremenske razmere, ker tekočina oz. voda v suhem vetrovnem in toplem hitreje izpareva, kakor pa v vlažnem in mirnem vremenu.

PLIBERK (Razstava knjig)

Slovensko prosvetno društvo »Edinost« v Pliберку priredi v nedeljo, dne 27. marca 1966,

RAZSTAVO SLOVENSКИH KNJIG

v zgornjem prostoru pri Brezniku v Pliберку. Razstava bo odprta od 8. ure dopoldne do 16. ure popoldne. Prebivalstvo iz bližnje in daljne okolice — mladina, starejši in stari — je vabljeni, da si ogleda izbor knjig iz bogate zakladnice slovenske literature.

Isti dan ob 11. uri dopoldne bo govor profesorja Janka Messnerja o knjigi in njenem pomenu ter kratkometražni film o Ivanu Cankarju.

njihovi nasprotniki prav nobenega uvaževanja vrednega vzroka, s katerim bi ga bili pobijali. Niti Italijan Montegrassa, ki sicer ni bil noben zagovornik celibata, mu z zdravniškega stališča ni mogel nasprotovati. Pač pa prisojajo v fiziološkem oziru celibatu mnoge prednosti. Hervey in Haller sta dognala, da celo ptice v celibatu mnogo dlje žive. Zlasti pa varuje in čuva celibat mnoge koristne duševne sile.«

Isto potrjuje nemški profesor Aschaffenburg v Kolnu, ki se je mnogo pečal z živčnimi boleznimi, rekoč: »Priznam, da je zlasti v današnjem času težko čisto in zdržno živeti; kljub temu pa moramo povedati mladini, da jim od zdržnega življenja ne preti nobena škoda na živcih.« In kaj pravi zdravniška praksa? Sloviti specialist za ženske bolezni v Parizu A. Fournier govori: »Po knjižici govorijo, da je spolna zdržnost škodljiva za mladega človeka. Imel sem dovolj prilike v svoji službi, da zasledim to škodo, pa je misem nikjer videl.«

Zdravnik Lobedank izjavlja: »So, ki mi-
(Dalje na 8. strani)

tekoč. Nekatere vrste medu se skristalizirajo že v nekaj dneh, druge potrebujejo za to tudi nekaj mesecev. Kdor ima rajši tekoč med, naj ga segreje previdno v posodi s toplo vodo, a ne nad 40 stopinj.

Med je zdrav zaradi vitamina B in C, dalje, ker vsebuje fosfor, kalcij in železo, ima visok odstotek grozdnega sladkorja (70—80 odstotkov), je lahko prebavljiv tudi za otroke in za ljudi z občutljivim želodcem. Kadar smo trudni in oslabljeni, nas poži vi žlička medu. Med tudi pomirja živce: namesto uspavalnega sredstva popijte pred spanjem kozarec prekuhanega mlečne vode, v kateri ste raztopili čajno žličko medu. Kozarec vročega mleka z medom olajša kašelj, pri vročini pa med mobilizira odporne sile telesa.

Med hranite v dobro zaprti posodi, najboljše na temnem mestu. Če je med odprt, se navzame vlage in zapraši, postane voden in začne vreti. Med zajemajte z leseno žlico, ker se jekleni noži in žlice ne ujemajo s kislino medu.

Ker pa voda iz jajca tudi po enem mesecu še nadalje izpareva in postaja zato jajce še nadalje lažje, se bo to začelo potem, ko je doseglo navpični položaj, polagoma dvigati iz tekočine, tako da bo v določenem času začelo plavati tudi v sladki vodi in ne samo v slani.

Dokler jajce ni pokvarjeno, ohrani svežo barvo, kot jo je imelo prvi dan. Ko pa se začne jajce kvariti, se začne tudi barva lupine spreminjati, tako da se svetleča barva začne spreminjati v motno.

Nekoč sem v šeni na hlevu našel v gnezdu tri jajca, katerih barva je kazala tako svežino kakor da bi bila jajca popolnoma sveža. Vedel sem, da so jajca stara že okrog tri mesece, saj kokaši že dolgo niso več zahajale na hlev. Najprej sem napravil poskušnjo v vodi; ko sem jajca potopil v vodo, so se ne samo postavila pokonci, pač pa še precej dvignila nad vodo, čeprav sem jih potopil v sladko in neslano vodo. Ker pa je bila njihova barva tako čudovito sveža, sem jih skuhal. Potem sem jih olupil in se začudil skrčeni vsebini. Lahko bi vse stlačil v polovico lupine ali pa vsebino dveh jajc v eno lupino. Bila pa so še užitna in se po okusu skoro niso razlikovala od svežih. Potem sem večkrat razmišljal, kaj če bi začeli jajca sušiti v lupini, saj bi bila boljše kot tista v prahu.

Jajca sem našel na zračnem hlevu, kjer je bil prepil, in to v Istri, kjer je tudi podnebje dovolj suho.

I. J.

Za dekleta in druge...

Prezirano dekle

Zgodba prezirane, uboge Marije je zelo žalostna, a jo marsikatero dekle tudi samo doživi. Zapisal jo je prijatelj mladine W. Förster, ki je pred kratkim umrl. Takole se glasi:

Nekoč se je spotoma ustavil v ruski vasi francoski trgovec. Obljubil je revnemu dekletu, da se bo z njo poročil, in ji je prigovarjal, naj gre z njim v tujino. Dala se je preslepiti in na skrivaj odšla z njim. Med potjo jo je pa pustil na cedilu in brez nje odpotoval po svetu. Tako se je brez denarja pribraščila do domačih krajev; potovati je morala cele dni in prišla končno vsa trudna in lačna ter razčapana domov. Mati je ravnala z njo, kakor da je malopridnica. Ponoči jo je tenko oblečeno dala spat v mrzlo vežo in zanjo ni imela nobene prijazne besede več.

Nedolgo potem je mati zbolela in čez nekaj dni umrla. Ko je duhovnik blagoslavljal krsto, je rekel vpričo vse občine: »Tale je kriva — žalost nad tako hčerjo je spravila mater pod zemljo.« Če so se je že prej vsi ogibali in jo odrivali v stran, je bilo zdaj še huje. Nihče je več ni maral vzeti v delo. In če so jo videli otroci, so jo obmetavali s kamni in se ji na glas rogali. Nazadnje ji je dovolil neki pastir, da mu je pomagala na paši in je zato delil z njo svojo hrano.

Bila je pa že jetična in je hodila le še s težavo. Zato je bilo kar hudo videti, ko je bežala pred otroki, ki so se krohotaše podili za njo, brž ko so jo zagledali.

Vse to je opazil plemenit mož, ki je živel blizu vasi. Zelo se mu je smililo ubogo dekle in sklenil je, da ji pomaga. Ko so jo otroci spet obmetavali s kamenjem in psolkami, jim je zastavil pot in rekel: »Ali slišite otroci, poslušajte malo, vam bom nekaj povedal.« Popeljal jih je ob rob gozda v gosto senco, kjer jim je začel razlagati, kako je Marija nesrečna, kako hudo pokoro dela za svojo lahkomišelnost, kako podlo je tujec ravnal z njo in da ne bo več dolgo živela. Otroci so poslušali in strmeli; saj jim tega ni doslej še nihče povedal; govorili so samo, kako je Marija hudobna in pokvarjena.

Odslej so bili otroci kakor spremenjeni. Spoznali so Marijino trpljenje. Fantje so jo pozdravljali in ji prinašali živil, dekleta so hodile k njej in ji govorile: »Kako radi te imamo...« Vsa srečna je bila ubožica in kar ni vedela, kako se je vse to zgodilo. In ko je čez štiri tedne umrla, ni bilo na njenem obličju niti sledi več kaknega obupa. Ležala je na preprosti postelji, vsa ožarjena od sreče in miru; v rokah je imela poslednje rože, ki so ji jih prinesla dekleta.

Marsikdo, ki ga je življenje bičalo in spravilo v obup, bi umrl prav tako spokojno, če bi le prišel kdo o pravem času in ljudem odprl oči, jim poln usmiljenja povedal zgodbo njegovega življenja ter povedal, kako zelo je umrl bil nesrečen. Koli-

ZA MLADINO IN PROSVETO

Kaj nam je dala katoliška organizacija

1. del

V Innsbruoku je bila razpisana anketa med dijaki-sodali MK (Marijine kongregacije) in to višješolci v starosti nad 18 leti. Zelo poučno bo za vse nas, če vzemo, kaj so ti kongreganisti napisali o tem vprašanju. Mogoče se kdo izprašuje: »Kaj pa imam od MK? Ali ni to zguba časa? Ali ni to preveč pobožna zadeva?« Na vsa ta in še druga vprašanja boste dobili odgovor in še več.

Prvi: MK mi je dala predvsem pravo družbo in s tem notranjo versko trdnost. Če ne bi stopil v MK, mislim, da bi bil pristopil h kaki zvezi ali pa v družbo vinskih bratcev in bi tako notranje propadel. Bil bi najbrž prestrašopeten, da bi se javno pokazal vernega, kar mi sedaj nikdar ne dela več težave. Če vidimo veliko število tistih, ki so res verni (in to je med njimi veliko kongreganistov) je to res nekaj izrednega in veličastnega. Še lepše pa je to, ko doživimo idealizem posameznika. Poleg teh duševnih vrednot mi je MK nudila tudi materialne ugodnosti (razna potovanja, izleti, predstave...)

Drugi: MK mi je dala od časa do časa zopet pobudo in pomoč. Pomagala mi je razrešiti različne probleme, dala pravo razsodnost, pridobil sem si zmožnost govoriti ob vsaki priliki, da sem znal raztolmačiti pri sestankih različno snov. Utrdila je moje versko prepričanje!

Tretji: Ko sem vstopil v četrti gimnaziji v MK sem bil versko brezbržen. V teku enega leta se je moje razmerje do Boga temeljito izboljšalo s pomočjo sestankov, maše in družbe. V višjih razredih mi je MK

pomagala srečno premagati verske in druge težave.

Četrti: Jaz sem po naravi bolj samotar. Stopil sem v stik z MK skoro prisiljen po tovariših in sedaj se navajam na družbo in tovarštvo. Razen tega ti da skupnost neko zadržanje, te takorekoč s seboj potegne, hočeš ali nočeš. Temeljni nagib mora dati seveda družina, toda taka skupnost more biti nekemu v veliko pomoč in koristno dopolnitev, takorekoč neki poskus za redno stik z življenjem.

Peti: V MK lahko spoznam razna mnenja in tipe. Tu sem prišel v stik s tovariši svoje starosti in sem spoznal različne prijatelje (pa tudi nasprotno: jasno, kajti tudi MK ni družba svetnikov). Dala mi je prav v mojih kritičnih letih (od 13 do 16) trdnost, katere ne bi dobil nikjer. Večkrat sem hotel stopiti iz MK radi kakke otročarije in sem si mislil, da bo šlo tudi brez nje. Toda najkasneje po treh tednih sem bil vesel, da tega nisem storil. MK je bila in je moj dom!

Šesti: Jaz se moram za moj idealizem večji del zahvaliti MK za mojo življenjsko trdnost. Tudi prijatelje sem našel v MK in če sem doma doživel polom, tedaj mi je to toliko dobrega naredilo, kat osebnostna izpoved. Čestokrat sem imel v MK občutek zavetja. Mogoče to malo nenavadno zveni, toda večkrat sem se tu bolje počutil kot pa doma. MK je za vselej izbrisala moje samotarstvo in beseda »skupnost« je dobila pri meni veljavo. Versko mi je MK marsikaj dala in me je potegnila iz verske brezbržnosti.

(Dalje prihodnjič)

Iz filmskega sveta

NOVI FILMI ZA TELEVIZIJO

Znani potapljač v velike globine dr. Hans Hass je, slovi po svojih zanimivih posnetkih v morskih globinah, kjer je raziskaval skrivnosti življenja v globini morja. Njegove posnetke je prinašala televizija in je bila zelo zanimiva za navadne gledalce kot za naravoslovce. Dovršenost teh posnetkov je zlasti v tem, da je znal slikati, ne da bi to opazile živali in so zato ti posnetki zelo naravni.

ko trpečih in zasmehovanih je morda tudi med nami, ki so podobni ubogi Mariji — torej ljudje, ki neznansko veliko trpijo in so užili prav tako neskončno malo radosti...

dolgi skušnji draguljarske trgovine, ni pustil na cedilu, ko je to damo sprejel v službo. Svetlolaska je imela oči kakor vijolice in je bila odličnega obnašanja; popolna je bila tudi v svoji obleki. Bob Eden, precej proti svoji volji dedič trgovine, je nekoč dejal, da ima človek, ko prestopa očetovo trgovino, občutek, da je gost kakega zaključenega salona.

Aleksander Eden je pogledal na uro. »V kakih desetih minutah pričakujem obisk, staro prijateljico, gospo Jordan iz Honoluluja. Prosim vas, privedite jo takoj k meni!«

Na velikem naslonu njegove zasebne sobe je ležala jutranja pošta, ki jo je le površno pregledal; kajti njegove misli so se preletavale po drugih potih. Zamaknjen je zrl v hišo na drugi strani. Še je visela kadeča se jutranja megla nad cestami in iz sivih hlapov se je zamišljenemu možu ob oknu odkrivala slika davno prešlih, daljnih dni.

Štiri desetletja so že minila od onega večera v Honoluluju, v veselem, srečnem Honoluluju stare monarhije. V kotu velike dvorane pri Phillimorovih je za steno zelenih palm igrala godba in po blestem parketu je plesal Alec Eden, tedaj še droban, črnolas mladenič sedemnajstih let, z Alico Phillimorovo. Nerodni mladi dečko se je včasih spotaknil, kajti ples je bil čisto nov, twostep, ki ga je pravkar prinesel na Havaje neki pomorski kadet. Morda pa njegovega spotikanja ni bila kriva samo

Po dogovoru z avstrijsko ter nemško in angleško televizijo namerava dr. Hass pripraviti nove filme pod naslovom »Človek«. Prikazati hoče človeka, kakor se predstavlja v očeh gosta z drugega planeta. Pri tem se hoče posluževati trika počasnega in brzega filma (Zeitlupe in Zeitraffer) v misli, da bitje iz vesolja mima čuta za naša časovna pojmovanja.

SLOVENKA — FILMSKA ZVEZDA

V Parizu snemajo v tem času film »Carnet de Dames pour Layton«, pri katerem igra glavno vlogo Silvija Kočin, ki sedaj živi v Italiji, a je bila rojena v Sloveniji. Silvija ima lepe uspehe pri filmu in jo že prištevajo k filmskim zvezdam.

njegova nerodnost, marveč tudi omamljiva zavest, da drži v rokah biser otočja.

Veliko zmrljanov je, ki jim je sreča nad vse naklonjena. In k tem je spadala Alica Phillimore. Ni bila le bajno lepa, ampak tudi dedinja skoraj neizmerne bogastva. Phillimorove ladje so rezale sedem morij in na tisoč jutrih družinskega posestva je zorel sladkorni trs za zlato žetev. Alec je videl na belem deklečinem vratu simbol njenega prvenstva in premoženja, sloveči biserni niz, ki ga je stari Phillimore prinesel s seboj iz Londona in plačal zanj ceno, da je ves Honolulu zijal z usti in očmi.

Lastnik tvrdke Meek & Eden je še vedno strmel v valečo se meglo. Kako dražesten je ta spomin na tisti čarobni večer, poln vonja tujih cvetic, dehteč v zamolkem šumenju morskih valov in v mehkem šepetu domačih napevov! Kakor skozi kopreno zre pred seboj sij Alicinih modrih oči. Vse razločnejše pa vidi — sedaj je namreč že blizu šestdesetih in je povrh dovršen trgovec — njene velike blesteče bisere, ki se v njih toplem blešču lovi luč kakor v čarobnih zrcalih.

Tja — je skomizgnil — okroglo štirideset let je že minilo odtlej in mnogokaj se je poslej že dogodilo; na primer, da se je Alica poročila s Fredom Jordanom, in čez nekaj let, da se jima je rodil edini otrok — Viktor. Eden se je trpko nasmehnil. Kako hudo se je zmotila, ko je temu vihravemu in bedastemu cepcu dala to srečo obetajoče ime!

Otroški
kotiček

Le sekaj, sekaj smrečico

Le sekaj, sekaj smrečico,
tralala, lalalala,
da si boš stesal barčico,
tralala, lalalala.

Je smrečica posekana,
tralala, lalalala,
za barčico pripravljena,
tralala, lalalala.

Je barčica napravljena,
tralala, lalalala,
na morje je postavljena,
tralala, lalalala.

Narodna

Lisica in ruševac

Lisica teče po gozdu, zagleda na drevesu ruševca in mu pravi:

»Ruševac, pravkar sem se iz mesta vrnila.«

»Bu-bu-bu, če si vrnila se, si se vrnila.«

»Ruševac, tamkaj ukaz sem dobila.«

»Bu-bu-bu, če si dobila ga, si ga dobila.«

»Da ne smete posedati ruševci več na drevesih v višavi; — odslej se prehajali boste na lokah po zeleni travi.«

»Ruševcem pravi ukaz, da ne smejo sedati več na drevo ali vejo; po travi zeleni sred jase odslej naj se ruševac pase.«

»Bu-bu-bu, naj se pa pase.«

Lisica zasliši topot konjskih kopit in pasji lajež in vpraša:

»Ruševac, kdo se tam pelje?«

»Kmet.«

»Kdo teče za njim?«

»Žrebiček.«

»Kakšen rep ima?«

»Zavit in v stran zasukan.«

»No, pa na svidenje, ruševac. Mudi se mi domov.«

DOBER FILM NA PREDARLSKEM

Na Predarlskem so izvedli sistematično akcijo za dober film v zadnjih treh tednih. V vseh tamošnjih kino-dvoranah so predvajali krasen italijanski svetopisemski film »Ribič ali evangelij po Mateju«. To akcijo je izvedel referat za film v okviru dušnopastirskega urada v Feldkirchu.

Godrnjavo je stopil k svoji pisalni mizi. Prav gotovo je kaka Viktorjeva trapa-rija sprožila dogodke, katerih en prizor se bo v kratkem izvršil v tej pisarni. O tem ni dvoma. In ta malopridnež bo stal za kulisami, dokler ne bo padel zastor zadnjikrat.

Marno je bil zatopljen Eden v svojo pošto, ko je njegova tajnica malo kasneje javila napovedano obiskovalko.

Alica Jordan je bila vesela in živahna kakor vedno. Kako se je ustavljala letom! »Alec, ljubi stari prijatelj...« je veselo žvrgolela.

Stisnil je njeni drobni roki. »Alica, kako sem vesel, da vas vidim!« Primaknil je usnjat stol. »Za vas častno mesto! Vedno!« Smehljaje se je usedla. Eden se je igral s svojim nožem na mizi. Končno se je zbral. »Torej... Kaj sem hotel reči... Kako dolgo ste že tukaj?« je začel razgovor.

»Že štirinajst dni, mislim... Res, v ponedeljek je bilo štirinajst dni.«

»Niste držali obljube, Alica. Niste me obvestili.«

»Ko sem pa preživela prelepe urice! Viktor takó skrbi zame.«

»Seveda — Viktor — upam, da se mu dobro godi?« Malce zoprno je spreletelo Edena in pogledal je v okno. »Megla se dviga, kajne? Imeli bomo še lep dan...«

»Ljubi, stari Alec, pri meni vam ni treba hoditi okoli vrole kaše. Tega nisem vajena. Najprvo kupčija — je moje geslo. Tako je, kakor sem vam po telefonu pove-

KITAJČEVA

papiga

Aleksander Eden je stopil z meglene ulice San Franciska v veliko kakor dvorano prostorno prodajalno tvrdke Meek & Eden. Takoj je stalo štirideset izredno elegantnih uslužnih prodajalcev ob vitrinah, ki so bile polne dragocenih draguljev ter bleščečih srebrnine, zlatnine in platinine; vsi so bili enako oblečeni v brezhibne kutavaje, z rdečimi, kakor rosa svežimi klinčki v levi gumbnici.

Eden je prikimal prijazno na levo in desno. Bil je precej majhen, sivolas mož; imel je svetle, ostre oči ter oblasten nastop, kakršen se je prilegal njegovi družabni veljavi. Kajti vrli gospod Meek se je prezgodaj napotil v veliko večnost in zapustil svojemu družabniku svoj delež v najznamenitejši draguljarski tvrdki zahodne ameriške obale.

Iz ozadja je vodilo nekaj stopnic v imenitno opremljene pisarne v medstropju, kjer je preživiljal Aleksander Eden svoje dni.

»Dobro jutro, gospodična Chase!« je pozdravil čedno tajnico v predsobi.

Edena njegov čut za lepoto, obrušen v

P ~ I ~ S ~ A ~ N ~ O

B ~ R ~ A ~ N ~ J ~ E

KAREL ROJSEK:

Zaradi ljubega kruha

(Nadaljevanje in konec)

Da pa lakota vpliva tudi na možgane, na to menda še noben zdravnik ni prišel, jaz pa že pred pol stoletjem; kako, zveste v naslednjih vrsticah.

Med prvo svetovno vojno, v letih 1917 do 1918, je bila v braslovski graščini Žovnek (domačini so jo imenovali tudi Rojetal) nastanjeno avstrijsko gorsko topništvo, katerega vojaštvo je obstajalo iz različnih narodnosti, vendar so bili oficirji in vodstvo madžarski. Tu sem kot mlad delavec imel priložnost prvič v resnici spoznati vojaško življenje, ki pa ni bilo tako svetlo, kot nam ga je slikala šola.

Skoraj vsak dan sem videl, da delijo oficirji moštvo za kazen »špange«, dasiravno so bile z nastopom cesarja Karla prepovedane. To početje ogrskih oficirjev se mi je gnusilo, da sem večkrat stegnil še itak predolgi svoj jezik in glasno obsodil te barbare. Ker nisem bil od njih odvisen, mi seveda niso mogli nič; svoj položaj sem si samo toliko pokvaril, da je menaža, ki sem jo poprej tu in tam dobil, potem izostala.

Kljub tretjemu vojnemu letu so imele ogrske edinice pri nas še toliko hrane, da so se z gulažem in cmoki kepal.

Med Ogrsko in Avstrijo pa je potem prišlo večkrat do resnih sporov, kar je imelo za posledico, da nismo dobili živila v dvojni meri od Madžarov. To je bil tudi vzrok, da smo mi stradali, oni pa so imeli na ostanje.

Da ni prijetno iti lačen spat in lačen vstati, je razumljivo. Da bi pa zaradi pomanjkanja pustil zlato prostost in šel prostovoljno k vojakom, je pa tudi neumno. Vendar bi jaz takrat kmalu »ustrelil kozla«. V jeseni 1917. je bilo razglašeno, da bodo sprejeli prostovoljce od 15. leta naprej. Kdor želi pristopiti, naj se zgleda v šoli, kamor prideta dva oficirja.

Prav ta voda je bila »napeljana na moj mlin«. Skrbelo me je samo, če nisem morda premajhen. Materi nisem nič povedal, kaj mislim, in namesto v graščino na delo sem jo mahnil v šolo, kjer je čakalo že več takih bedakov. Mlad poročnik nam je najprvo napravil patriotsko pridigo in poudaril, da bodo ti prostovoljci samo v zaledju, za stražo pri skladiščih, mostovih, kolodvorih in seveda tudi pri ujetnikih. Fronta ali bojno polje ne pride za nas v poštev. Njegov spremljevalec kadet-aspirant je bil provizorično menilo za nas; kdor je bil njemu do ramen, je prišel v poštev za nadaljnji nabor, ki pa bo v Mariboru; vsi drugi so odpadli.

Ker je bil ta mož precej na dolgo nasa-

jen, sem že mislil, da bom sfrčal, vendar je k temu pomagala širina mojega telesa in začasno sem bil potrjen. Sedaj je bilo treba, kakor se je izrazil oficir, še dovoljenja staršev ali njih namestnikov, ki pa se izstavi na občini.

To pa je bila »pregrada«, čez katero najbrž ne bom skočil. Mati mi je doma najprej potipala čelo, če nisem morda vročičen, potem mi je napravila pridigo, ki ni bila prav nič spodbudna za moje načrte.

»Prosi raje Boga, da bo te krvave morije že enkrat konec! Ali ni dovolj, da se ata kot petdesetletnik potika po frontah? Sedaj bi se rad pa še ti!« je mati vzrasla, zavedajoč se svojega poslanstva. Saj je tudi ona morala držati štiri vogale, da se hiša ne zruši.

Nato mi je najprej »levite brala«: »Šele dober mesec je poteklo, odkar smo vstali štirje iz postelje po prestani bolezni in petega smo spremili k večnemu počitku tja na pokopališče, sedaj pa prideš ti z nesmiselno prošnjo! Ne boš! Prej bo Jelovnik tekkel nazaj proti Dobrovljam, kot pa da bi šla jaz s teboj na občino se podpisat, da te pustim v to prekleto klavnico! Bog mi grehe odpusti! — Sedaj veš, kako je!«

Obrnila se je in odšla v kuhinjo, da nam pripravi nezabeljen močnik. Meni se je zamislilo pred očmi; če bi mi takrat ljubeča mati postavila na mizo dišeče zabeljene žgance, bi takoj opustil ta načrt.

Drugi dan me je namesto matere sprem-

ljal kruleči želodec na občino. Tam je takrat županoval g. Florijan Rak, po domače Cundrov oče, dobričina; poleg njega je imel stolček cesarsko-kraljevi policaj Pikl, tudi dobra duša. Oba ta moža sta imela dela čez glavo, prijave in odjave dopustnikov, prošnje za oprostitev od vojaške službe kmečkih očetov in sinov za časa najhujšega dela, prošnje za podpore ubogih itd. Na tem socialnem polju pa si je pridobil ogromnih zaslug rajni dekan Jakob Hribernik. Naj mu njegovo dobroto za reveže plača Vsemogočni!

Že zunaj v veži sem snel klobuk, potrkal in vstopil. »Dober dan!« sem jima povesčal.

Policaj Pikl s kozjo bradico me pogleda izza očal.

»No, kaj boš pa ti povedal?«

»K sodatom bi šel rad!« sem bleknul.

»Kje imaš pa mamo? Brez nje ne bo nič!«

»Delat je šla k Strnadu,« sem izkolcal.

»A, tako, tako! Delat je šla, ti bi pa rad pri soldatih postopal, ali ne?«

Saj nimamo nič grunta doma,« sem pripomnil.

»Nič grunta doma...! Saj ga je pri sosedih in v graščini zadosti! Vidiš, Florijan,« se je obrnil k županu, »ene vlečeva ven, drugi pa noter tiščijo! Čez tri leta že trpi ta hudičev ples, vojaštvo je že vsega sito in že cesar sam napenja vse sile, da naj bi že vendar enkrat prenehali s to človeško žalostjo, pa mu nemški generali grozijo, da ga v tem primeru napadejo. In veš, Florijan, da je cesar Viljem na predlog svojih generalov tudi pripravljen to storiti?«

Širokopleči Cundrov ata župan je pritrdil Piklu in se pomaknil na stolu malo bliže proti meni in vprašal: »Ti, sedaj mi pa povej, kaj te vleče k soldatom?«

Pa sem mu razložil, da garanje, ki se je nagrmadilo po vpoklicu starejših letnikov k vojakom, pade, razumljivo, na nas mlajše, posebno košnja, stavljanje drogov za hmelj, oranje itd. — in to vse z lačnim želodcem. Medtem ko ima madžarska edinica pri nas v graščini prav dobro hrano, imamo mi prežgan hrastov želod za kavo, in še ta na pol grenak; za opoldne kakšen krompir ali nezabeljen fižol, zvečer močnik, ki mu pravijo »šteber revežev«, včasih mlečen, včasih pa tudi ne. Malica je tudi že zdavnaj pozabljena. Zato sem se odločil, da raje nosim puško na rami, kot pa se lačen vrtočim za plugom.

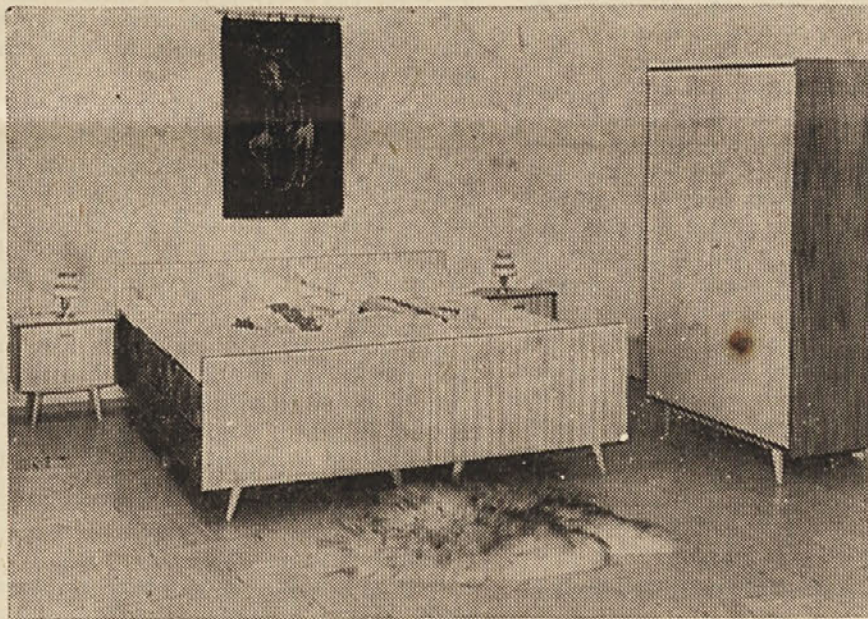
»Vem, vem!« je pristavil policaj Rak. »Razumem, da se s praznim želodcem kar opletaš pri težkem delu, toda pomisli na ostale, ki so še doma! Sedaj ko hodiš še ti v graščino na delo, še lahko mama tu in tam skoči k Strnadu ali kam drugam, da vam prinese kak kos kruha, ki ga pri malici pritrga sebi — za vas. Če pa greš ti k vojakom, potem mora mama stalno v graščino! Ali ne?« — Pobrskal je po predalih in izvlekel nekaj krušnih odrezkov od kart. »Pojdi k Rösnerju (bil je pek) in si kupi kruha in moke na tele kartel! Imaš denar?«

No, denar se nas je takrat še nekako držal, saj je dobila mama podporo in zaslužila sva pa tudi. »Imam,« sem rekel. »In kako je sedaj z vojaščino? Ali dobim dovoljenje ali ne?«

Pa se obrne policaj Pikl proti meni.

»Za prvo silo, da si potolažiš želodec, že imaš; potem boš pa drugače govoril in tudi mislil. Če ti Rösner ne dá kruha, pridi nazaj k meni. Materi pa povej, kako si opravil to pot. Sicer bi bilo pa najbolje, da te pripogne čez koleno in ti našteje de-

(Konec na naslednji strani)

Möbel

Villach-Beljak, Gerbergasse 6
Lastnik: HANZEJ KOVAČIČ

**Tujske sobe - izredna akcija
„Capri“ . . . šil. 2680.-**

*Obisk naše prodajalne vas bo
o vsem prepričal!*

dala: Sklenila sem prodati Phillimorove bisere.

Pokimal je. »Zakaj pa ne? Čemu naj bi vam sicer bili?«

»Seveda. Zame so postali brez pomena. Kajti bili so namenjeni mladosti. Toda radi tega se nisem odločila. Rada bi jih obdržala — toda, žal, ni mogoče. Sem... Sem ob vse, Alec.«

Njegov pogled se je izgubil zopet proti oknu.

»To se čudno sliši, kajne? Vse ladje Phillimorove, vsa posestva, ki so bila naša — vse je izhlapelo. Velika hiša na obali je do dimnika v dolgovi. Viktorju se namreč nekaj kupčij ni posrečilo...«

»Ni vam treba dalje pripovedovati,« je tiho odvrnil Eden.

»Oh, vem, kaj mislite, Alec. Menite, da je Viktor veterinjaški in nepremišljen in — morda še hujše. Toda on je edino, kar mi je ostalo, odkar me je zapustil Fred. In rada ga imam.«

»Kakor dober tovariš, kar ste zares,« se je nasmehnil. »Ne, nič grdega nisem mislil o Viktorju, Alica. Tudi... sam imam sina.«

»Ne zamerite! Že davno bi bila morala vprašati. Kako gre Bobu?«

»Mislim, prav dobro. Najbrž še pride, preden odide, če je seveda dovolj zgodaj zajtrkoval.«

»Ali dela v vaši tvrdki?«

Eden je skomizgnil. »To vprav ne. Ko je dovršil šolo, je eno leto preživel na juž-

nem morju, drugo v Evropi in tretje — kolikor vem — v igralnici svojega kluba. Ampak tako življenje mu menda ne godi. Oni dan je govoril o časnikarstvu. Ima prijatelje pri časopisih.« Draguljar je zamahnil z roko in pokazal na svojo prodajalno.

»Tele stvari, Alica, ki sem jim jaz posvetil življenje, njega dolgočasijo.«

»Ubogi Alec,« ga je nežno tolažila njegova stara prijateljica. »Mladi rod tako težko razumemo. Toda — prišla sem, da govorim o svojih lastnih skrbeh. Kakor sem vam že omenila: na koncu sem. Biseri so vse, kar imam še dragocenosti.«

»No, to ni malo.«

»Dovolj, da rešim Viktorja iz stiske. Morda dovolj za ta leta, ki jih bom živela. Moj oče je plačal zanje devetdeset tisoč dolarjev. To je bilo takrat premoženje — ampak danes...«

»Danes? Najbrž ste prezrli, da so biseri od osemdesetega leta v vrednosti izdatno poskočili. Danes je ta niz vreden svojih tri sto tisoč dolarjev.«

»Kaj pravite? Ali veste to gotovo? Saj ga niste še nikdar videli...«

»Aha... saj sem dvomil, se li boste še spominjali,« jo je nalahko pograjal. »No, že vidim, da ne veste več. Malo preden ste prišli, so moje misli romale v preteklost — nazaj na tisti večer pred štiridesetimi leti, ko sem obiskal svojega strica na Havajih. Povabljen sem bil k vam na ples, vi pa ste me učili plesati twostep. Tedaj, tiste nepozabne ure, ste nosili bisere.«

»Sedaj se spominjam! Moj oče je malo prej prinesel niz iz Londona, tedaj sem ga nosila previkrat. Toda, ljubi Alec, povrniva se v sedanost! Včasih spomini bole.« Umolknila je za hip. »Tri sto tisoč dolarjev, pravite...«

»Nisem porok, da bom toliko tudi res dobil zanje. Za tak predmet namreč ni lahko dobiti voljnega kupca. Mož, ki nanj mislim...«

»Oh, ali že imate interesenta?«

»Kajpak. Pa noče nuditi več kakor dve sto dvajset tisoč. Če vam je na tem, da hitro prodate...«

»Vsekakor! Toda kdo je ta Krez?«

»Madden. P. J. Madden.«

»Borzijanec? Spekulant?«

»Ali ga poznate?«

»Le iz časopisov. Videla ga nisem še nikoli.«

Eden je zgrbančil čelo. »Čudno. Delal se je, kakor da bi vas poznal. Slišal sem, da je v mestu. Ko ste mi telefonirali, sem ga obiskal v njegovem hotelu. Priznal je, da išče niz, ki bi ga podaril svoji hčeri. Pa je bil vseno precej zapet. Šele, ko sem omenil ime Phillimore, se je otajal. Biseri Alice Phillimorove, da, te vzamem,« je zakrutil. — »Tristo tisoč dolarjev,« sem točno zahteval. — »Dve sto in dvajset tisoč, pa nobenega centa več,« je zatrobental in me je pogledal s tistimi svojimi očmi — da, prav tako bi človek mogel barantati s temle dečkom tukaj!« Eden je nejevoljen po-

kazal na majhen bronast kipec Buddhe, ki je krasil njegovo pisalno mizo.

Alica Jordan se je začudila. »Kako, Alec, naj me pozna? Tega ne razumem. Naj bo kakorkoli, ponuja mi premoženje in krvavo mi je potrebno. Prosim, dogovorite se z njim, preden zopet odpotuje!«

Nekdo je potrkal. »Gospod Madden iz New Yorka,« je javila tajnica.

»Dobro,« je pokimal Eden. »Prosim, naj vstopi.« Obrnil se je k svoji prijateljici:

»Povabil sem ga semkaj, da se sam dogovori z vami. Če vam smem svetovati, nikarte se prenaaglit! Morda ga vendar le še poženava navzgor, dasi sicer dvomim. To je trd dedec, Alica. Kar časopisi o njem pišejo, je le preveč res.«

Hitro je umolknil, kajti trdi dedec, ki je o njem govoril, je stal na kitajski preprogi. Sam P. J., veliki Madden, junak iz tisočerihi borzijanskih bitk, več ko šest čevljev visok, v svoji šivi obleki, kakršno je najrajši nosil, kakor stolp iz granita. Njegove marle modre oči so preletele prostor kakor leden dih.

»Ah, gospod Madden, prosim, pridite bliže.« Eden je vstal.

Orjak se je porinil naprej; za njim sta se pokazala vitka, nežna deklica v dragocenem kožuhočinastem plašču in suh človek v temnomodri obleki, na oko kak pedant.

»Gospa Jordan, vam li smem predstaviti gospoda Maddena, ki sva o njem pravkar govorila?« (Dalje prihodnjič)

Več avstrijskega lesa za Italijo?

Na italijanskem lesnem trgu je sedaj splošno mrtvilo. To je pripisati tako dejstvu, da se število kupčij vsako leto zniža v času od novembra do konca februarja, kakor tudi krizi v gradbeni stroki, s katero je dejavnost v tovarnah lesnih vtiskov, zaklepov tesarskih izdelkov in pohištva tesno povezana. V tovarnah pohištva, vezanega lesa in nekaterih drugih se sicer delo odvija razmeroma zadovoljivo, vendar to še ne zadostuje, da bi lahko gledali v bodočnost z optimizmom. Šele pomlad bo pokazala,

kako se bodo razvijale letos lesne kupčije. Spodbudne znake za zagon italijanske lesne industrije pa jasno opažajo v avstrijskih lesnih krogih. Avstrija je glavna dobaviteljica lesa Italiji. Avstrijski operaterji kažejo popolno zaupanje v italijansko gospodarstvo in so pripravljeni izvoziti v Italijo še več lesa kakor doslej. Tako se zdi, da bodo letos prodali Italiji za približno 100.000 kubičnih metrov rezanega lesa več kakor v vsem lanskem letu.

Avstrijska televizija

NEDELJA, 27. marca: 15.55 Kratka poročila — 16.00 Prenos iz Planice: smučarski poleti — 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Stekleni grad — 17.45 Za otroke od 11. leta dalje: mladinski svet — 18.45 Kaj bi rad postal? Pletilec in tkalec — 18.45 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.50 Kratka poročila — 19.00 Oddaja direktorja televizije — 19.30 Aktualni sport — 20.10 1. večerna poročila — 20.20 Ob svetovnem dnevu gledališča govori prof. Ernst Häussermann 20.25 „Ein Bruderzwist im Habsburg“ (Bratski razdor v Habsburgu); tragedija Franza Grillparzerja — 22.50 Oddaja protestantske Cerkve — 23.05 2. večerna poročila, nato konec oddaje.

PONEDELJEK, 28. marca: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma: tečaj francosčine — 19.00 Dick in Doof kot vlomilca; v glavnih vlogah Stan Laurel in Oliver Hardy — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki s športom — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Maigret pomaga služkinji; kriminalna zgodba — 21.05 Športno omizje — 22.15 Čas v sliki — 22.35 Janine Aimee (3). Zgodba francoske mladenke.

TOREK, 29. marca: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 „Il re pastore“ Kratki film z glasbo Wolfganga Amadeusa Mozarta — 19.10 Stric Guido „Inventura“ Jörga Maitha — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Denar, denar, denar. Največja denarna ponarejevalnica vseh časov — 21.15 Prenos filma iz študija „Rashomon“ (Gozd skušnjave); japonski filmski ep — 22.10 Čas v sliki, nato konec oddaje.

SREDA, 30. marca: 10.00 Šolska televizija. Marsikaj premisleka vrednega o kalendarju — 11.00 Program za delavce: kratka poročila — 11.03 Maigret pomaga služkinji — 11.55 Športno omizje — 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Jurčkove pustolovščine — 17.45 Za otroke od 11. leta dalje: „Poly“ (II/I). Napeta otroška zgodba Cecilia Aubryja — 18.15 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma: tečaj francoskega jezika — 19.00 Zvišanje plače — Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Novinarska služba. Dokumentacija o delu policije pri odkrivanju kriminalnih slučajev — 20.45 Iz Zürich: mestni pogovor Zürich—Dunaj, nato večerna poročila in slike iz Avstrije.

ČETRTEK, 31. marca: 11.00 Šolska televizija; kratka poročila — 11.03 Mostovi do ljudi; radio-televizija — Cerkvena glasba dandanes — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj angleškega jezika — 19.00 O športu — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Prezvem oddaje zahodnonemškega radia: „Gaspar Varrois Recht (Pravica Gašperja Varroisa). Televizijska igra Julija Haya — 22.20 Avstrijski portreti — Prof. dr. Lorenz Böhler — 22.45 Čas v sliki, nato konec oddaje.

PETEK, 1. aprila: 10.00 Šolska televizija: Možje in sile. Benito Mussolini — 11.00 Program za delavce: kratka poročila — 11.03 Čudežni glas: Enrico Caruso — 12.13 Slike iz Avstrije — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Slikoviti Hallstatt. Počitniško poročilo Williija Teskeja — 19.00 Trg ob koncu tedna — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Sezonska bilanca: pomlad; s Karlom Farkasom — 21.15 Čas v sliki — 21.35 Pogovor.

SOBOTA, 2. aprila: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za družino: na knjižni polici — 17.35 Vesele za glasbo: Tugomir Franz — 17.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.00 Ta naš svet, Svetovno politična opažanja sedanosti — 18.30 Kratka poročila — 18.40 Kaj vidimo novega? S Heinzom Conradom — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Valčkov slovo (z uvodnimi besedami) Glasbeni doživljaj — 21.50 Čas v sliki in v žarometu. Sedem dni svetovnih dogodkov — 22.20 Naš nočni program „Der Seewolf von Barracuda“ (Morski volk iz Barracude) kriminalni film.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 27. 3.: 14.15 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 28. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Kaj smo pripravili? (Napoved slovenskih oddaj). — Športni mozaik. 18.00 Za našo vas. — TOREK, 29. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave. S pesmijo po svetu. Beremo za vas (M. Turnšek: 25. — Stoji na rebri grad). — SREDA, 30. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 31. 3.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Beneški fantje igrajo za nas. S knjižne police. — PETEK, 1. 4.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh (Domače novice). Cerkve in svet. Beremo za vas (M. Turnšek: 26. — Stoji na rebri grad). — SOBOTA, 2. 4.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 18.25 Solistična ura (poje: Iliana Bratuž; klavir: Silva Hrašovec).

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 25. marca, ob 19.30: Das Rheingold (Rensko zlato), opera nemškega komponista Richarda Wagnerja; 1. predstava za „Ring“ in petkov abonma; proti doplačilu. — SOBOTA, 26. marca, ob 19.30: Familienglück (Družinska sreča); veseloigra Christine Kövesi. Prepovedano za mladino! Poslednjič. — Nedelja, 27. marca, ob 15. uri: Siegfried, opera Richarda Wagnerja za „Ring“ in nedeljski abonma, in sicer 3. predstava; abonma proti doplačilu. — Torek, 29. marca, ob 19. uri: Die Fledermaus (Netopir); opereta Johanna Strauša; 5. predstava za B in mladinski abonma. — Sreda, 30. marca, ob 19.30: Wartezeit (Čakanje), drama belja-

Spolna zdržnost in zdravniki (Nadaljevanje s 5. strani)

slijo, da je nemogoče biti dalj časa zdržen, ne da bi trpelo zdravje. Po skušnjah vseh zdravnikov pa, ki so se s tem vprašanjem temeljito bavili, je ta sodba povsem napačna. Nihče ne more dokazati, da je čistost škodljiva za sicer zdravega človeka. Tudi jaz sem se prilično bavil 52 let s seksualno higieno. Mnogo mojih klientov me je sicer zapustilo, ker jim ni bila ugajala moja metoda in so se raje obrnili do drugih, ki so bolj odgovarjali njih težnjam; a vendar ni bilo nikomur, ki so se oprijeli od mene nasvetovanega načina zdravljenja, nikdar žal.

Končajmo še z izjavo dr. Alberta Molla: »Tudi jaz sem prepričan, da čistost in zdržnost za večino ljudi ni nikdar škodljiva za

KONSUM

über 100 Jahre jung

Wer im Konsum kauft, ist überall zu Hause.

Im Osten und Westen, im Norden und Süden unseres Landes sind

1.600

KONSUM-Läden vertraute Geschäfte für

440.000

Familien. So viele?

Ja, denn der KONSUM hat Tradition, Erfahrung und ist dennoch modern, ja oft der Zeit voraus.

Darum für Menschen unserer Zeit

KONSUM

škega pisatelja dr. Heinza Zechmanna; 18. predstava za M-abonma in GWG-sreda. — Četrtek, 31. marca, ob 19.30: Wartezeit (Čakanje).

KOMORNI ODER

Sobota, 27. marca, ob 19.30: Der kleine Prinz (Mali Princ), pripoveduje Johannes Lederer.

Zaradi ljubega kruha

Nadaljevanje s prejšnje strani

set krepkih po zadnji plati, da se te nikdar več v življenju ne poloti takšna neumnost! Tako — sedaj pa srečno! — sta oba hkrati voščila.

Poslovil sem se od teh dveh hudih, pa hkrati dobrih mož in odšel. Z mešanimi občutki in krušnimi odrezki sem pohitel k peku, ki se je takoj izrazil, da mu je že vsega zmanjkalo. Ko sem mu pa raztolnail, od kod so krušne karte in kdo me je poslal, sem pa le dobil na vse odrezke kruha in moke.

Čez trg in po stezi do gozda sem kruh samo vonjal; ko me je pa objel gozd, sem tudi jaz objel »štručko« in zdravil zobje so se zasadili vanjo. Ko sem prišel domov, je pa misel na vojaščino tudi izginila. Pol-drugo leto nato smo se pa že tudi vsak dan do s tega najedli.

zdravje, pa najsi bo to mlade ali starejše ljudi. Vedno je treba poudarjati dejstvo: Kolikor dalj kdo čisto živi, toliko lažje se je čistega ohraniti... Z vsemi močmi je treba pobijati prazno vero, kakor da bi bili v mladosti potrebni kakšni spolni užitki, češ da ti užitki ohranijo telesno zdravje. Vsak človek, ki je normalno razvit, more brez posebnih težav ostati čist in zdržljiv pod pogojem, da njegova volja še ni razdejana z raznovrstno razbrzdanostjo in pod pogojem, da je vedno zaposlen. In takšno življenje je toliko lažje, kolikor dalj časa kdo živi na ta način.

*Kupujte pri tverdkah, ki
oglašujejo v našem listu!*

KMETJE POZOR!

NAJNOVEJŠE KMETIJSKE STROJE, MLATILNICE, TRAKTORJE, KOSILNICE, MOPEDE, KOLESA, HLADILNIKE, PRALNE STROJE, ELEKTRIČNE MOTORJE

vam nudi ugodno domačo tvrdka

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf, Telefon 04237 246

SADJARJI!

Sadna drevesca vseh sort in vrst nabavljajte samo v strokovni drevesnici! — Posebno velika zaloga čespej, sliv in ribezlja — Vse to vam nudi:

Ing. MARKO POLZER

po domače Lazar, ŠT. VID V PODJUNI

**Velika zaloga
perila
blaga
in volne**

za moške, ženske in otroke

L. Maurer

Klagenfurt, Alter Platz 35

SOBOSLIKARSKÉ POMOČNIKE
sprejme takoj (stanovanje preskrbljeno!)
SOBOSLIKARSKI MOJSTER
HANS SCARSINI
KLAGENFURT, Friedlstraße 37
Telefon 51-74 und 50-92.

POHIŠTVO

za dom in za goste

PODJUNSKA TRGOVSKA
DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRLA VES — EBERNDORF
A 9141 Tel 04236-281

Oglejte si našo razstavo tudi v prostorih hotela Rutar v Dobrli vesi.

Tudi otroci ljubijo lepo obleko!
Mamica jih najde v veliki izbiri
v otroški trgovini

H. THOMASSER

Villach

Widmannsgasse 33

Istofam dobite košare za dojenčke
z vso opremo, stotine otroških vozičkov
in posteljic

**ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER**
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)

*Naš tednik-
Kronika*

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave in oglasnega oddelka 26-69. — Telefon uredništva: 43-58. Naročnina znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— ffr., za Belgijo 250.— bfr., za Švico 20.— šfr., za Anglijo 2.— f. sterl., za U. S. A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Ra-diše, p. Žrelec. — Tiska Tiskarna Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.